N°. 25. Donderdag 22 Juni 1922. 22ste Jaargang.

Ligt ter raadpleging en lezing op de leestafels der Oost- en West-Indische Mailbooten en der voornaamste Sociëteiten, Hotels, Café's en Leesinrichtingen, zoowel hier te lande als in Oost- en West-Indië.

HET KOLONIAAL WEEKBLAD

ORGAAN DER VEREENIGING OOST EN WEST

Opgericht door Kolonel G. E. V. L. van Zuylen, 21 Maart 1900.

„Het Koloniaal belang is een algemeen Nederlandsch belang".

KANTOREN:

HOOFDBESTUUR . . . . } HEULSTRAAT 17, DEN HAAG.
INLICHTINGENDIENST . . . . . } TELEF. 4519. POSTGIRO 14574

MEDEDEELINGEN of INGEZONDEN STUKKEN moeten worden geadresseerd „aan de Redactie-Commissie", en gezonden aan de Presidente: HEERENGRACHT 7, DEN HAAG.

ADMINISTRATIE VAN HET „KOLONIAAL WEEKBLAD"
HEULSTRAAT 17, DEN HAAG. TEL. 4519. POSTGIRO 14574

Voor *Administratie* en *Verandering van Woonplaats* wende men zich in Nederland tot den Administr.: HEULSTRAAT 17, Tel. 4519. Postgiro 14574; in Nederlandsch-Indië tot den Hoofdvertegenwoordiger te SOLO.
Voor *Advertentiën* tot de DRUKKERIJ TEN HAGEN, NOBELSTRAAT 20, Tel. Interc. 474 en 475. Postgiro No. 17260, beiden DEN HAAG.

Hulp aan Werkeloozen in Indië.

Djavahir te B. .... *f* 20.—

Noodlijdende Europeanen in Indië.

In een der vorige nummers van het Koloniaal Weekblad „Oost en West" werd plaatsing gegeven aan een excerpt van een artikel uit het *Soerabajasch Handelsblad,* waarin de steun aan noodlijdende Europeanen werd besproken.

„Noodlijdende Europeanen"...... maar blijkens verschillende zinsneden van het overigens sympathieke artikel betrof het Europeanen, en in de eerste plaats Nederlanders, die, gelijk het heet, „aan lager wal" zijn geraakt. Menschen, die, gedwongen *niet* in de eerste plaats door de omstandigheden, maar door andere oorzaken, hun leven in de kampong moesten slijten. Het betrof Europeanen, die ten eenenmale de sterke beenen, om de Indische weelde te kunnen dragen, hebben gemist; Nederlanders, die niet zijn ontkomen aan den degenereerenden invloed, die het leven in de Tropen op den Westerling *kan* hebben. Het *Soerabajasch Handelsblad* pleitte toen voor het scheppen van een gelegenheid om deze menschen, die het Europeesche deel der bevolking voor den Inlander tot een aanfluiting maakten, naar Nederland of naar hun geboorteland terug te voeren.

Van de noodzakelijkheid tot het verleenen van steun aan deze dégéneré's willen wij niets afdoen, al meenen wij te weten, dat voor dezulken inderdaad reeds gelegenheid bestaat. Het is ons bekend, dat de laatste jaren onderscheidene Nederlanders en buitenlanders door het Indische Gouvernement aan reisgelegenheid zijn geholpen, zij het dan ook dat zulks gepaard ging met een grooten administratieven rompslomp.

.

Met dit al achtten wij de instelling van het instituut tot steunverleening aan Europeanen in Indië, vooral in deze tijden, dringend noodzakelijk. In het begin van het vorig jaar hebben, vergissen wij ons niet, juist te Soerabaja enkele journalisten de handen ineen geslagen tot een actie voor deze steunverleening, maar het is ons niet bekend of deze actie ook geleid heeft tot een blijvend resultaat. Officieel werd weinig of niets meer van het waardeerende streven der persmenschen vernomen.

In de zeer vele gevallen, waarbij een terugzenden van Europeanen gewenscht en noodzakelijk is, kàn ongetwijfeld het particuliere initiatief veel goeds verrichten, maar toch zal in de toekomst deze aangelegenheid moeten gaan behooren tot de competentie van de Overheid, vooral ook om een einde te maken aan het min of meer halfslachtige systeem dat door de Indische Regeering te dezen opzichte wordt toegepast.

De toestand is thans zoo, dat in onze *Nederlandsche* kolonie voor den noodlijdenden *buitenlander*

meer gedaan wordt — en meer gedaan kan worden, dan voor den Nederlander. Het buitenland immers — Rusland momenteel uitgezonderd — bezit zijn consulaten-generaal in de hoofdstad, terwijls bijkans alle landen vertegenwoordigd zijn, ook in minder groote steden, door de consuls. De vreemdeling, die, om welke reden dan ook, naar zijn land wenscht of moet terugkeeren, en er inderdaad de middelen niet toe bezit, weet, dat hij kan aankloppen bij de vertegenwoordigers van zijn land, die in de meeste gevallen, waar dit noodig blijkt, ook steun verleenen. Wij weten b.v., hoe de heer J. F. Jewell, vertegenwoordiger voor Ned.-Indië van de Vereenigde Staten, wanneer een zijner landgenooten financieelen steun verzocht voor een noodzakelijke of gedwongen repatrieering, een nauwgezet onderzoek deed instellen. Bleek inderdaad, dat de aanvrage om steun gewettigd was, waarbij elk geval door het consulaat-generaal op zichzelf werd beschouwd, dan werd op royale wijze steun verleend. Een zelfde wijze van doen werd gevolgd door den heer J. Crosby, destijds consul-generaal van Engeland te Batavia.

De Nederlander, oogenschijnlijk in dit opzicht een meer bevoorrechte positie bekleedend, staat in werkelijkheid zeer veel ten achter bij den buitenlander. Misschien juist, *omdat* hij in Indië leeft onder zijn landgenooten, zal het Indische Gouvernement steun aan den *Hollander* minder noodzakelijk achten. Men meent van overheidswege o.i. al te spoedig, dat voor den Nederlander andere wegen openstaan. Zijn eigen landgenooten, zoo heet het, moeten hem helpen; althans zij kunnen het. En zoolang in die richting een weg kan worden gevonden, blijft Overheidssteun achterwege, óók al — en het is voornamelijk *dit* argument, dat gebezigd wordt — omdat het op deze wijze verstrekken van steun is gelegen op het terrein der philantropie, een terrein, dat door de Overheid niet of in de uiterste noodzakelijkheid mag worden betreden.

* * *

Wij ontkennen in geen enkel opzicht de theoretische juistheid van dit standpunt. Inderdaad gelooven ook wij, dat de Overheid uiterst voorzichtig moet zijn met het verstrekken van landsgelden aan particulieren — direct of indirect — waarbij zij de overtuiging heeft, dat het „gegeven goed" is.

Maar evenzeer zijn wij ervan overtuigd, dat een stringente doorvoering van bovenbedoeld beginsel *in de practijk* moet leiden tot groote onbillijkheden.

Waar inderdaad de noodzakelijkheid bestaat, dat een Nederlandsch onderdaan in Indië verblijf houdend, terugkeeren moet naar Holland; waar elke gedachte aan simulatie moet worden buitengesloten; waar uit een onderzoek is gebleken, dat de betrokken persoon inderdaad „hulpbehoevend" is; waar uit deskundige adviezen mocht blijken, dat de Nederlander de kans beloopt bij een verder verblijf in Indië zijn gezondheid, zijn leven te verliezen; — daar *mag* o.i. de Overheid zulk een landgenoot *niet* terugwijzen naar het particuliere initiatief. Daar ligt het op haar weg steun te verleenen, niet minder loyaal dan de buitenlandsche Regeeringen dit doen.

Wij meenen, dat de Indische of de Nederlandsche Regeering in dit verband *te streng* vasthoudt aan bestaande desbetreffende bepalingen; dat er te veel naar den letter, te weinig naar den geest dier bepalingen wordt gehandeld.

„Hulpbehoevend" is voor de Overheid klaarblijkelijk nog niet voldoende. Men moet „armlastig" zijn, — en dan nog armlastig in de hoogste mate, wil men, als Nederlandsch Onderdaan in Indië in de termen vallen om, na een geruimen tijd als object van onderzoek te hebben dienst gedaan, als gouvernementspassagier *vierde* klasse naar Nederland te worden gezonden.

* * *

Dit leidt, we schreven het hierboven reeds, tot groote onbillijkheden.

Allereerst ten opzichte van het vervoer van gouvernements-passagiers in de *vierde* klasse van e vracht- of een mailstoomer. Onder de „armlast gen", die bij het Indische gouvernement aanklo pen om overtocht, zullen inderdaad elementen b staan, die zich in de laagste klasse van een sto mer thuis zullen gevoelen. In dit verband verw zen wij nog eens naar hetgeen het *Soerabajasc Handelsblad* schreef. Maar zoolang het begr armlastig of hulpbehoevend nog niet synoniem met dronkaard en gedegenereerde, zoolang zal o de Overheid selectie moeten toepassen op me schen, die van haar steun gebruik moeten mak

En dat doet de Indische Regeering niet. De m gelijkheid van een overtocht derde klasse vo sommige van de „armlastigen" is in Indië t eenenmale buitengesloten.

Het is ons persoonlijk bekend, hoe, nog niet z lang geleden, een kinderloos echtpaar zich te B tavia aanmeldde om financieelen steun voor d

reis naar Europa. De beide menschen hadd eenige jaren in Indië vertoeft en getracht in h particuliere leven een bestaan te vinden. Bij d hoofdcommissaris van politie in de stad hunn inwoning stonden de echtelieden als uiterst f soenlijke menschen te boek. Maar het liep de me schen tegen. In den *struggle for life* waren de ka sen nimmer aan hun zijde geweest. Ten overvl de sloopte de malaria het lichaam van den ma die daardoor was aangewezen op hetgeen zij vrouw op eerlijke wijze nog wist te verdienen. E Rele van de meest bekende geneeskundigen ha den op hun advies onvoorwaardelijk gezegd: Ind verlaten of hier sterven!......

Het „particulier initiatief" gaf ditmaal „ui thuis." Familie of kennissen bezaten de mensch niet. En na veel wikken en wegen, gaf de reside van de betrokken bestuursafdeeling het „permi om twee vierde-klasse plaatsen voor beiden aan wijzen.

Twee *vierde* klas plaatsen — en toen deswe enkele particulieren de koppen bijeen hadden g stoken en een bedrag aan geld hadden beschikba gesteld juist genoeg om het verschil tusschen reiskosten vierde en derde klasse te dekken, toen zij dit bedrag den resident wilden overhan gen met het verzoek twee derde klasse plaats voor deze niet-gedegenereerden te willen beste men...... — toen luidde onverbiddelijk het a woord van den resident: Neen, dat gaat niet. kunnen fatsoenlijk zijn als maar eenigszins mo lijk is...... de Regeering deelt ook zulke mensch in bij dat andere soort, dat voor een overtocht vie de klasse in aanmerking komt.

En al wees men er op, dat het gouvernemen geen cent schade leed door het suppleeren va een bedrag van particuliere zijde — en al werd ook van andere zijde pogingen in het werk geste om op genoemde wijze het echtpaar derde klas laten „overgaan"...... alles tevergeefs. De bestaa de bepalingen dwingen nu eenmaal zóó te hande len en niet anders.

De twee menschen, die ik hier bedoel, hebben dan ook de reis naar Europa in de vierde klasse moeten volbrengen...... maar *hoe*!

* * *

De Nederlandsche onderdaan, die voor eigen re kening of in particulieren dienst naar Indië ver trekt, althans hij, die niet de voorrechten genie van een gouvernementsbetrekking in de Tropen zal — om dit enkele voorbeeld te noemen — de zekerheid moeten hebben, dat mocht een Tropen ziekte hem een langer verblijf in Indië ontzeggen hij naar Nederland terug kan keeren. Die zeker heid bestaat nu slechts voor de landsdienaren en voor hen, die niet verzuimden in hun contract des

betreffende bepalingen te doen opnemen. En het aantal Nederlanders, dat zich niet kan rekenen te behooren tot een van beide categorieën, is momenteel in Indië grooter dan men vermoedt.

De actie van de Soerabajasche persmannen verdient ongetwijfeld onzen steun. Maar o.i. zal men daar alleen sprekende resultaten kunnen bereiken, wanneer de bestaande Gouvernementeele bepalingen op ietwat mildere wijze worden toegepast. Dan zal tegelijk de gelegenheid worden geschapen voor een selectie onder de „noodlijdende" Europeanen. Eerst wanneer de Regeering, door een wijziging van de bestaande voorwaarden, den stap op het terrein der „philantropie" durft wagen, zal het particuliere initiatief in dezen meer kunnen doen dan thans. Ook hier dient de Overheid de eerste te zijn.

J. L.

Urgentie-programs.

In deze politiek fel-bewogen dagen, die aan den grooten stembusstrijd voorafgaan, is er herhaaldelijk sprake van programs, van urgentieprograms vooral. De koloniale paragrafen van diverse politieke partijen in het moederland zien er alle even „rooskleurig" uit, dat wil zeggen, zoo zij tot uitvoering konden komen, zou Nederlandsch Oost-Indië een heilstaat op aarde worden, zooals er geen tweede zou zijn aan te wijzen. Het Inlandsche volk zou een sterk, gezond en welvarend volk zijn; zijn toekomst, economisch en staatkundig, zou voor goed zijn verzekerd. Maar politieke programs, en urgentieprograms vooral, staan ver af van de realiteit van het leven. Het meerendeel der „koloniale paragrafen" draagt er, voor practisch denkenden, niets toe bij de toekomst van de overzeesche gewesten hoopvoller in te zien. Op papier ziet het er alles even mooi uit; de frasen staan er veelzeggend en politieke redenaars weten ze met sterk effectbejag hun toeschouwers voor te houden. Maar met zulke middelen zijn wij, Indië en het Inlandsche volk, niet gebaat.

De autonomie-beweging werd nog juist intijds tot haar juiste proporties teruggebracht; de „metteurs-en-scène" van deze comedie werden nog op tijd ontmaskerd, zoodat dit toch lang niet onschuldige spel van niet veel invloed meer kan zijn in den komenden verkiezingsstrijd. Dit is stellig voor een niet onaanzienlijk deel te danken aan de houding, welke de minister heeft aangenomen; het werd van de zijde der regeeringsautoriteiten duidelijk te verstaan gegeven, dat de heeren „autonomisten", welke hoera-middelen zij ook ter hand zouden nemen, het gezond verstand der hoogste leiders niet van de wijs zouden kunnen brengen. Zeker, wij zijn op weg naar de autonomie, maar de weg is nog lang, wanneer men bedenkt, wat er nog geleerd en nog gedaan moet worden.

Eenige invloedrijke mannen, die het goed meenen met het Inlandsche volk, hebben er dezer dagen nog weer eens op gewezen. De heer J. Gerritsen heeft te 's-Gravenhage in een openbare vergadering er vooral den nadruk op gelegd, dat de Inlander nog veel van het allernoodigste behoeft, vóór men aan zelfbestuur toe is. Hij sprak van den economisch-zwakken Inlander en wanneer men zelfbestuur aan een volk wil geven, is, dunkt ons, eerste vereischte, wil het een eervolle plaats in de rij der naties innemen, dat men te doen heeft met een economisch sterk volk. Dit is voor ons het uitgangspunt. Zoolang de Inlander niet weet wat economie is, is het een volmaakt verkeerde politiek, wanneer men hem de verwezenlijking van andere leuzen voorhoudt. Er zijn urgentie-, ja, zeker, *urgentie*-programs openbaar gemaakt, waarin de instelling van een rijksraad noodzakelijk wordt genoemd, waarin aangedrongen wordt aan den Volksraad verantwoordelijke ministers te verbinden, wij zwijgen dan nog maar van die programs, waarin zelfbestuur, als het eerste noodige, urgent wordt geacht. Over dergelijke programs verschijnen uitgebreide studies; de urgentie-punten worden met ijver en waardigheid nader uitgewerkt. Maar terwijl men bezig is een Indischen Raad van State op papier te zetten en meer van dergelijk fraais, sterven duizenden Inlanders, omdat hun niet voldoende kon worden geleerd wat hygiëne is, worden duizenden bedreigd door het spook van den honger, omdat men hun niet voldoende bijbrengen kon wat werken is en plicht en spaarzaamheid. Hoeveel millioenen Inlanders moeten nog gewend worden aan geregelden arbeid in het belang van hun fysiek en moreel, hun gezin en hun land? Dergelijke dingen behooren te staan op urgentie-programs, wanneer men het waarlijk goed meent met het Inlandsche volk. Urgent is de organisatie van instellingen, die den woeker helpen bestrijden, die spaarzaamheid en economischen zin aankweeken. Urgent is het den Inlander, waar hij aan geregelden arbeid gewend is, te leeren hoe de opbrengst van zijn sawah of van zijn handenarbeid te verhoogen. Maar deze en dergelijke punten missen wij op de urgentieprograms der politieke partijen.

Beginnen wij bij het begin: Het ergste kwaad dat den economisch-zwakken Inlander bedreigt, is nog steeds de woeker. Wie het binnenland van Indië kent, weet hoe daar de Inlander aan den Chinees is overgeleverd, die financieel en intellectueel veel sterker dan hij is.

Het kwaad van den woeker woedt op afschuwelijke wijze in de Inlandsche maatschappij, het meest in de binnenlanden, waar de kleinhandel tiert. Een kleine vier jaar geleden publiceerden wij in Indië daarover ontstellende cijfers en een bestuurambtenaar achtte het noodig deze cijfers in een uitvoerig advies aan de Volksvertegenwoordiging in Nederland bekend te maken. Van een systematische bestrijding van den woeker valt nog bitter weinig te constateeren en wie de diepe misère van den Inlander kent, moet met verontwaardiging schier dagelijks waarnemen, dat in de Kamer interpellaties over allerlei onnoodige dingen plaats hebben en dat aan den Minister van Koloniën vragen worden gesteld, die men het best kan beschouwen als „spijkers op laag water".

Tegen het kwaad van den woeker wordt nog in zeer onvoldoende mate opgetreden, ook en vooral van particuliere zijde. De Regeering heeft volkscredietbanken ingesteld, ook met het doel ongetwijfeld om den woeker te helpen bestrijden, maar over de werking van deze volkscredietbanken hoort men zeer verschillend oordeelen. Nog steeds is de Inlander met handen en voeten aan den Chineeschen koopman gebonden, die nooit aarzelt den strop bij zijn slachtoffer nauwer aan te halen; wanneer hem dat meer geld in het laadje brengen kan. De Chineesche productenhandelaar, en er zijn er zoo eenige duizenden in Indië, is koeler en meer berekend dan zijn grootsteedsche rasgenooten, die, als hij, doorkneed zijn in het vak; hij heeft een speurenden blik, die het arme Inlandsche boertje, dat zijn producten te koop aanbiedt, knielen doet van onderdanigheid. Hij heeft drie, vier, soms zes helpers, die, als hij, listig en geslepen, nijver „handel" drijven en wiskunstig juist het oogenblik weten te kiezen, waarop voor een hongerigen klant een cent een gulden waard is. Met een misdadige geraffineerdheid kiest hij de momenten uit om zijn uitbuitsystemen in toepassing te brengen. Hij calculeert met de oogsten van geheele dessa's, hij is hautain tegenover een vertegenwoordiger van het gezag, of onderdanig kruiperig, al naar het hem beter voorkomt. Hij toont zich in zijn opslagplaats als man van kleine middelen, die gaarne den Inlander tegemoet komt, die zijn producten kwijt wil, maar zijn vrouw en zijn drie-, vierjarig kroost pronken met de belachelijkste lijfsieraden. Hij ademt in de vunze, duffe geur van opgeslagen koffie, maïs, rijst en tal van andere producten en hij heeft het voorrecht, dat hij nooit de ellende van anderen in de oogen behoeft te zien. Hij ziet ook niet, hij voelt niet, hij rekent slechts. Hij kent den

honger niet, noch de armoe, noch de schande, noch zelfverwijt. Hij kent alleen maar: geld. Zóó is de Chineesche opkooper van producten in het binnenland. Aan deze, men is geneigd te zeggen, satanische figuur, aan dezen *griffe-sou sans scrupule*, is de Inlander nog maar al te vaak geheel machteloos overgeleverd. En nu is het alles heel fraai, wanneer men met mooie leuzen den Inlander verheffen wil en voor hem wil bereiden een soort heilstaat op aarde, maar dan blijve men toch met de voeten op den grond en beginne met het begin: maak den Inlander economisch sterk. Bestrijd, als de pest, systematisch het kwaad van den woeker, dat tallooze slachtoffers maakt. Dit kwaad is veel meer vertakt dan men geneigd is aan te nemen. Chineesche geldschieters maken woekerrenten van 240 procent en meer. Op de passers leenen Chineezen geregeld geld aan koopvrouwen tegen 100 tot 200 procent rente. Tegen deze practijken dient de Inlander in bescherming genomen; economisch-zwak als hij is, moet hij zoo spoedig mogelijk van dit afschuwelijke kwaad worden verlost. Is hij eenmaal economisch zoover, dan zijn wij een grooten stap vooruit in de richting van zelfbestuur. „Bestrijding van den woeker" hebben wij als urgentiepunt nog niet aangetroffen in de koloniale paragrafen van onze politieke partijen. En toch behoort die bestrijding tot het eerste noodige.

Wanneer Oost en West elkaar de helpende hand willen reiken, dan dienen zij dat te doen op den beganen grond. Aan de zoogezegde voorlichting van hoog-intellectueele Oosterlingen of hunne Nederlandsche vrienden, die over de millioenenscharen van het volk héén zien, hebben wij niets. Het Oosten heeft niets aan de hulp uit het Westen, wanneer die in mooi-klinkende frasen en schoone voorspiegelingen ligt opgesloten. De practijk van het leven stelt andere eischen. Willen wij eenmaal Indië's inheemsche bevolking zelfbestuur geven, dan dienen wij te beginnen bij het begin: den inlander laten leven onder betere hygiënische condities en hem leeren economisch-sterk te worden. Dit behooren de eerste punten van een urgentie-program of van een koloniale paragraaf te zijn. De rest is, voorloopig, franje.

J. KONING.

Ingezonden Stukken.

Geachte Redactie,

Verscheidene, pas uit Indië gekomen personen, waartoe ook ik behoor, zijn hier in Holland de dupe geworden van een bende oplichters. Deze bende bieden huishoudgoed te koop aan tegen bespottelijke prijzen en beloven, na opgenomen bestelling, den volgenden dag of dien middag met die goederen te zullen komen. Intusschen vertelt een der bende, dat hij met een Belg reist, die in het bezit is van een groote partij Engelsche stoffen en dat die Belg deze stoffen wegens geldgebrek beneden de waarde moet verkoopen. Wanneer men nu van die stoffen koopt, zal de onderhandelaar zorgen, dat ze weer met winst worden verkocht; hij zal daarvoor de adressen leveren. De onderhandelaar, een weinig Maleisch sprekend, komt dan een oogenblik later met dien zoogenaamden Belg, die de coupons bij zich heeft. Koopt men, dan krijgt men zeer inferieure stoffen en nauwelijks voldoende om er een pak uit te laten maken, terwijl beweerd wordt, dat er behalve het pak nog een extra broek uit kan. Sommigen laten zich verleiden een groote hoeveelheid coupons te koopen, alleen maar om die weer met winst van de hand te doen. Ik ken iemand, die er op die manier voor ƒ 1500 invloog. De bestelde huishoudgoederen krijgt men nooit te zien en de adressen om de coupons te verkoopen evenmin. Later blijkt, dat men de slechtste Tilburgsche stoffen veel te duur heeft betaald.

De bende is voorzien van talrijke adressen van uitsluitend menschen, ambtenaren en officieren, uit Indië en staat vermoedelijk in verbinding met iemand aan het Departement van Koloniën, die aan de bende adressen verschaft. Dit laatste, hoewel slechts een vermoeden, staat voor mij vast, want men is soms pas enkele dagen uit Indië of men krijgt reeds bezoek van die heeren.

Nu is mijn vraag, zou het niet op den weg uwer vereeniging liggen, hieraan in Indië ruchtbaarheid te geven, of de stoomvaartlijnen op Indië te verzoeken de passag[iers] te waarschuwen? Mijn naam moogt u gebruiken. Ik [k]en nog verscheidene personen, die ook de dupe zijn geword[en,] maar heb geen toezegging hun naam te mogen noem[en.]

Hopende, dat uw vereeniging het Indische publiek vo[or] die schurken zal kunnen behoeden.

Hoogachtend,

J. C. VAN HENGEL,
Gep. Kapt. Inf. O.-I. L.

Persoverzicht uit de Indische Blad[en] en Tijdschriften.

UIT DE EUROPEESCHE PERS.

Huizen en schepen.

Op het *Congres voor de Volkshuisvesting*, d[en] 19en April te Semarang gehouden, verweet de he[er] Westerveld de Regeering, dat zij geen geld voor hu[i]zen beschikbaar heeft, doordát zij dure schepen w[il] bouwen. Naar aanleiding hiervan zegt de *Loc.* va[n] 20 April o.m.:

Dat de heer W. aan onze mannen van leger e[n] vloot verweet „levensvernietigers" te zijn, was zek[er] alleszins misplaatst. Van Nederland zal, ook wa[n]neer het vlootontwerp wet is geworden, nimm[er] verwacht kunnen worden, dat het uittijgt op i[m]perialistisch avontuur. Het wenscht leger en vlo[ot] alleenlijk te gebruiken tot handhaving van zijn o[n]zijdigheid en tot verdediging van zijn historis[ch] verkregen gebied. Zij, die hun deel hebben aan [de] landsdefensie, behooren dus tot een organisa[tie] welke geen ander doel heeft dan aan Nederla[nd] te waarborgen, dat het zijn sedert jaren met gro[o]ten ernst vervulde taak zal kunnen *blijven* verv[ul]len, en daar die taak zich meer en meer richt o[p] op het behoud van volkskracht, mogen zij veel[eer] levensbehoeders heeten. Men denke zich toch ee[ns] het geval, dat Nederland, door te luisteren na[ar] den raad van den heer W., van allen schepenbo[uw] ten behoeve van Indië's verdediging afzag en di[en]tengevolge deze kolonie zonder slag of stoot [in] handen van zekere Aziatische mogendheid viel. [De] volkshuisvesting zou er zeker allerminst bij wi[n]nen en hetgeen door Nederland in de Inlandsch[e] maatschappij was opgebouwd, zou naar alle wa[ar]schijnlijkheid weder spoedig te gronde gaan. Ind[ië] zou een Zuid-Aziatisch *Korea* worden.

Ten slotte wijst de *Loc.* er op, dat bezuinig[ing] op de vloot op dit oogenblik schijnbezuinig[ing] ware. Zoo hebben de jongste mailbladen ons [nu] het bericht gebracht, dat de kapitein-luitenant [ter] zee Putman Cramer een aantal stellingen heeft o[p]gesteld ten aanzien van onze vlootwet en de co[n]ferentie te Washington, waarvan de beide laats[te] luiden:

Zonder wet, die de sterkte der zeemacht voor een be[]paalde periode vastlegt, is een logische *en economisch[e]* organisatie van het materieel, het personeel en van de i[n]richtingen aan den wal in Nederland en in Ned.-Indië ni[et] mogelijk.

Spoedige aanneming van de thans aanhangige vlootw[et] is noodzakelijk, *omdat bestendiging van den tegenwoordig[en] toestand leidt tot groote geldverspilling* en tot de ontr[an]dering van de zeemacht.

Deze contra-argumentatie viel uitteraard op een Volkshuisvestingscongres niet te verwachten, geloof de *Loc.*, dat in dezen kring van meerendee[ls] bezonnen mannen, er toch niet velen door den heer Westerveld zullen zijn afgebracht van de over[]tuiging, dat de tegenwoordige wereldorganisatie n[u] eenmaal nog niet gedoogt de schepen in huizen om te zetten.

Het aftreden van den heer Den Hollander als Volksraadslid.

De *N. Soer. Crt.* vermeldt, wat het hoofdbestuu[r] van den P. E. B. in het orgaan van den Bon[d] schrijft: Zeer tot ons leedwezen zijn wij genoo[d]zaakt hierbij kennis te geven van het bedank[en] door den heer Den Hollander voor zijn lidmaat[]schap van den Volksraad. Hoewel wij de daarvo[or] aangegeven redenen hebben te eerbiedigen, me[]

nen we niet te mogen verzwijgen, dat de P. E. B. den kundigen en krachtigen steun van onzen tijdelijken fractie-voorzitter slechts noode zal kunnen missen.

Hier is dan ook zeker een woord van dank op zijn plaats aan den heer Den Hollander voor de wijze, waarop hij in den Volksraad steeds op de bres heeft gestaan om 's Lands belang, zooals de P. E. B. dat meent te moeten begrijpen, te dienen.

De reden van dit ontslag houdt nauw verband met de geringe waardeering, die de adviezen van den Volksraad den laatsten tijd *oogenschijnlijk* hebben ondervonden. Met opzet gebruiken wij het woord *oogenschijnlijk*, omdat we de innige overtuiging koesteren, dat die waardeering in werkelijkheid veel hooger wordt aangeslagen dan uit de feiten wel zou zijn af te leiden. De lastige positie, waarin ons schip van staat zich in deze zeer bijzondere economische tijdsomstandigheden bevindt en de buitengewone eischen, die daardoor aan het Regeeringsbeleid worden gesteld, versterken ons in die overtuiging.

Toch meenen we, dat de vingerwijzing die in dit bedanken ligt opgesloten, noch door de Regeering, noch door de Nederlandsche volksvertegenwoordiging geheel ongemerkt voorbij mag worden gegaan, al was het alleen maar om te voorkomen, dat de Volksraad daardoor opnieuw een of meer zijner beste leden zou moeten verliezen.

Vermindering van duurtetoeslag.

Het *Bat. Nwsblad* van 24 April meldt: De Regeering gaf den departementshoofden in overweging om den duurtetoeslag geleidelijk over de geheele linie in te trekken, n.l. na elk kwartaal met een vierde, zoodat bij het einde des jaars de geheele duurtetoeslag zal zijn ingetrokken. Deze vergt thans van de schatkist *f* 84 millioen. Het is slechts een denkbeeld van Buitenzorg, dat in overweging is gegeven en dat natuurlijk op de komende begrootingsvergadering zal worden behandeld.

De Regeering zal evenwel goed doen geen beslissing te nemen, zonder het advies van den Volksraad te hebben ingewonnen. Voor de instelling van den toeslag is ook de Volksraad gehoord en dit is zeer zeker in de eerste plaats voor het land en in de tweede plaats voor een ruimen kring van belanghebbenden een zeer ingrijpende maatregel. Bezwaar kan daar niet aan verbonden zijn, daar de Volksraad toch spoedig bijeen zal komen.

Het *Soer Hbl.* — van 25 April — durft niet te beweren; dat dit de juiste weg is. Immers, het oude argument, dat de toeslagen gegeven zijn, omdat de salarissen te laag waren in verband met de gewijzigde omstandigheden, kan nog altijd aangevoerd worden. Weliswaar wordt het langzamerhand wat beter, maar de vóór-oorlogsche toestanden keeren niet terug.

Daarbij komt, dat bij verschillende diensttakken verschillende bezoldigingsregelen bestaan, zoodat de maatregel in zijn algemeenheid aanleiding tot onbillijkheden zou kunnen geven. In elk geval dient te worden nagegaan, of de lagere salarissen zonder duurtetoeslag voldoende blijven.

In dezen duren tijd wordt èn door hoogere èn door lagere ambtenaren in Indië naar niet als onbillijk te kwalificeeren salarisverbetering gestreefd. Men moet zien, hoe tal van lagere ambtenaren in b.v. een plaats als Soerabaja met vrouw en kinderen van hun tractement rondkomen. Daarom wil het het Soer. Hbl. voorkomen, dat in elk geval voor de lagere salarissen eventueele intrekking van den duurtetoeslag met een verhooging van salaris dient gepaard te gaan.

Volgens de *N. Soer. Crt.* van 25 April zal deze maatregel voor hen, die zich rekenschap geven van den toestand, wel niet als een verrassing komen. In elk geval is algeheele intrekking van den duurtetoeslag billijker dan het door de *Commissie-Van den Bussche* voorgestane „stelsel". Natuurlijk zijn protesten tegen den maatregel te verwachten; doch even zeker is het, dat de Regeering niet anders *kàn* handelen. Het tekort wat betreft den gewonen dienst *moet* verdwijnen en waar verhooging der belastingen niet mogelijk is, moet de remedie gezocht worden in inkrimping der uitgaven.

De *Deli Crt.* — van 26 April — lijkt het niet wenschelijk om voor de salarissen beneden de *f* 400 de duurtetoeslag in een jaar tijds in te trekken. Laat men door flinke bezuiniging op het *aantal* ambtenaren trachten de uitgaven voor salarissen te verminderen, doch laat de minder betaalde ambtenaren en beambten nog de helft van hun duurtetoeslag behouden, totdat de tijdsomstandigheden ook de intrekking daarvan mogelijk zullen maken. Het blad weet wel, dat ten slotte de lagere salarissen van de groote massa den doorslag geven, doch dat neemt niet weg, dat de beweerde voorstellen van de Regeering voor dezulken te drastisch zijn en in andere opzichten slecht zullen werken. Van deze menschen kan immers bovendien niet de opoffering verwacht worden, die zoodanig van de hooger ontwikkelden en hooger bezoldigden geëischt mag worden.

De Grondwetsherziening van de baan.

De heer Vierhout schrijft in de *Sum. Post* van 21 April o.m.: „De Eerste Kamer, die de nieuwe Indische Tariefwetten niet aannam, heeft nu tevens de geheele grondwetsherziening doen duikelen; de Regeering heeft het ontwerp ingetrokken. Onder deze herziening waren inbegrepen de wijzigingen, noodig voor de invoering van de bestuurshervorming-de Graaff. In Indië was men reeds vooruitgeloopen op een tot stand-koming van deze bestuurshervorming, daar de gouverneurs voor de aanvankelijk te vormen twee eerste provinciën, Zuid-Sumatra en West-Java, reeds „sub rosa" werden aangewezen en er al een duur bureau werd gevormd om de invoering van het stelsel voor te bereiden.

„Dit alles is nu ongedaan gemaakt door het intrekken van het geheele herzieningsontwerp, en men heeft nu af te wachten, hoe de aanstaande algemeene verkiezingen ten opzichte van de Grondwetsherziening zullen uitvallen. Mogelijk ontstaat daaruit een conflict tusschen de beide Kamers der Staten-Generaal met een ontbinding der Eerste Kamer als gevolg.

„Voorloopig is intusschen de bestuurshervorming De Graaff van de baan, 't geen nog niet zeggen wil, dat daardoor de kans voor verwezenlijking van de voorstellen der Indische Herzieningscommissie is gestegen. Eerder vermoeden wij, dat op de Grondwetsherziening niet zoo spoedig zal worden teruggekomen en dat dus voor de zooveelste maal de Indische zaak zal worden opgeofferd aan de Nederlandsche partijpolitiek.

„In dit bijzonder geval betreuren wij dezen gang van zaken niet, daar wij alles behalve ingenomen waren met de bestuurshervorming-De Graaff. Zij droeg een tweeslachtig karakter, waarbij eenige half-democratische instellingen geënt waren op den oorspronkelijken stam, welke niet anders was dan een decentralisatie van het autocratisch bestuur. Buitendien hield deze hervorming een slag om den arm, door in 't midden te laten, door welken wetgever de uitvoering van de gestelde beginselen zou worden geregeld en de mogelijkheid open te laten, dat die uitvoering met name de samenstelling en inrichting der nieuwe autonome rechtsgemeenschappen, kon worden gereserveerd voor de Kroon, d.w.z. voor den Minister van Koloniën.

„Ofschoon wij dus een flauwe hoop koesteren, dat dit uitstel per slot aan de verdere ontwikkeling van Indië ten goede kan komen, zal toch het gebeurde in Indië een zeer slechten indruk maken, daar velen daarin zullen zien een achterstelling van het Indische belang bij de Nederlandsche politieke partijbelangen. En daarvan hebben wij een weerslag op de een of andere wijze in het Indische publieke leven te wachten."

Korte mededeelingen.

De heer dr. ir. *J. Versluys* schrijft in de *Java-Bode* van 20 April over de *Verzouting van artesi-*

BESCHIKBAAR.

sche putten te Batavia en betoogt, dat, zoo men thans er toe overgaat minder water aan de putten te onttrekken, het zoutgehalte vermoedelijk weder zal afnemen.

De afd. Noord-Bantam is ontvoogd. In verband hiermede wijst de Java-Bode van 20 April op den ernst van een beschuldiging in het Mal.-Chin. blad *Bing Seng*. De assistent-wedono van Tjioeras zou *bij de desahoofd-verkiezingen* meerdere malen van omkooping hebben gebruik gemaakt.

Volgens de *Java-Bode* hebben de plannen tot *vereeniging der gewesten* Bali en Lombok met Timor een vasteren vorm aangenomen.

De Landraad te Garoet veroordeelde *Abdoel Moeis* wegens spreekdelict op de pandhuisvergadering tot twee maanden gevangenisstraf en *Reksodipoetro* tot zeven maanden gevangenisstraf met aftrek van circa drie maanden preventieve hechtenis, wegens vier delicten op dezelfde vergadering. De Landraad sprak Abdoel Moeis vrij van het tweede hem ten laste gelegde feit, namelijk beleediging van den Dienstchef.

De *Ind. Crt.* (*O. J. E.*) verneemt, dat de *huurprijzen van huizen* op Darmo te Soerabaja goedkooper worden. Huizen van *f* 350 huur p. m. worden nu voor *f* 250 aangeboden.

Het *Soer. Hbl.* meldt, dat in 't begin van April 300 Inlandsche werklieden bij de Bandoengsche kininefabriek werden ontslagen. De inkrimping van het bedrijf der fabriek houdt verband met de combinatie, welke destijds werd aangegaan met de kininefabrieken te Amsterdam en Maarsen, waardoor een deel van het kinabastkwantum toegewezen werd aan deze fabrieken.

Onze Stem, het orgaan van het I. E. V., kwam den 1en Januari uit met een oplaag van 9200 exemplaren, den 1en April met 9600 ex. en den 20en April met 9700 stuks. De 63e afdeeling: Wonosobo, is opgericht.

Het eerste baanvak van den *spoorweg in Zuid-Celebes* tusschen Makassar en Takar zou in Mei voor het verkeer opengesteld worden.

Machtiging is verleend aan den Dir. van L., H. en N. om te beschikken over *f* 750 voor den aankoop van een door den bekenden schilder *Mas Pirngadie verzamelde batikpatronen*. Deze verzameling wordt toegevoegd aan den inventaris van de afd. Nijverheid van genoemd departement, waar zij voor belanghebbenden en ambtenaren steeds als studiemateriaal beschikbaar zal zijn. (Bat. Nbl.)

UIT DE INLANDSCHE PERS.

Vertrek naar Nederland.

Volgens mededeeling, voorkomende in de „Oetoesan Melayoe" van 23 Maart 1922, staat de heer Abdoelmoeloek Joesak op het punt naar Nederland te vertrekken.

Afkomstig van de hoogere kweekschool, was hij sedert de laatste 2 jaren werkzaam als onderwijzer in de Nederlandsche taal op de Hollandsch-Inlandsche school te Padang en wil hij thans trachten in Nederland de hoofdacte te veroveren.

Het door hem aangevraagd buitenlandsch verlof werd geweigerd en nam hij dientengevolge noodgedwongen zijn ontslag uit den dienst.

Het vertrek uit Emmahaven was bepaald op 31 Maart 1922 en lag het in de bedoeling, bij aankomst in Europa, de reis over land via Parijs te maken.

Met dezelfde stoomgelegenheid vertrokken naar Nederland van uit Padang mej. Noerseka, onderwijzeres op de Hollandsch-Inlandsche school te Priaman en van Java de heer Pathak, onderwijzer op de Inlandsche school te Koeningan.

Met betrekking tot de persoonlijkheid van den heer Abdoelmoeloek en diens levensloop wordt nog bekend gesteld, dat hij is de zoon van den heer Pado Soetan goeroe kapala Soengkai (Padang), dat hij geboren is te Sidjoendjoeng en als jongeling het lager onderwijs genoot op de school te Alahan Pandjang.

Met zeer gunstige cijfers behaalde hij het einddiploma van de kweekschool te Fort de Kock en volgde ten slotte de hoogere kweekschool te Poe[rworedjo] woredjo (Java).

Een goed mantri van den Landbouw.

Te Bondjol (Westkust van Sumatra) wordt h[et] werk van den aldaar geplaatsten landbouwmantri den heer Batoeng gelar Radjo Lelo, afkomstig v[an] Kamoemoean, in het landschap Koerandji Hili[r] district Soengei Limau, zeer geprezen en door d[e] bevolking, blijkens het medegedeelde in de „Sin[ar] Sumatra" van 18 Maart 1922, op hoogen prijs g[e]steld.

Het onderdistrict Bondjol is meer in het bijzo[n]der het terrein zijner werkzaamheid en zijne dag[e]lijksche commissiereizen in die streek hebben aa[n] de bevolking thans reeds het nut aangetoond v[an] eene plantwijze, volgens de wetenschappelijk[e] methode.

Ook spoort hij de Bondjolsche bevolking, d[ie] zoo gaarne uitzwermt, aan om zich aan de cultu[ur] te laten gelegen liggen, met het zichtbare resu[l]taat, dat het volk met opgewektheid wedijvert b[ij] den aanleg van pisang-, robustakoffie- en klapp[er]tuinen en het planten van knolvruchten.

Men kan die tuinen, die om den Bondjolbe[rg] aangelegd, bezichtigen, evenals den fraaien rijs[t]aanplant, die, tengevolge van de door den mant[ri] genomen maatregelen, in het afgeloopen seizo[en] gevrijwaard werd voor een sprinkhanenplaag, zo[o]als die in het vorig jaar had plaats gehad en te[n] gevolge waarvan de oogst zoo goed als geheel we[rd] vernietigd.

De tegenwoordige oogst stond goed te velde, te[r]wijl het zich laat aanzien, dat er te Bondjol ge[en] rijstgebrek zal zijn, hetgeen men dankt aan d[e] goede zorgen van den heer Batoeng gelar Radjolel[o].

Zelfmoord van den Djaksa te Buitenzorg.

Deze zelfmoord is, volgens het bericht, voork[o]mende in de „Sinar Sumatra" van 25 Maart 192[2] het onderwerp van gesprek van den dag, zoow[el] onder het publiek, als in de nieuwsbladen te Bu[i]tenzorg.

De tragische daad werd verricht wegens een te[] kort in kas tot een totaal bedrag van *f* 3000.

Volgens inlichtingen van anderen, zou de he[er] Mohamad Saleh zich naar Singapore hebben beg[e]ven en op die wijze uit Ned.-Indië verdwenen zij[n] doch dit bericht is niet juist gebleken te zijn.

Hij was, toen hij zich door ophanging van h[et] leven benam, ten huize zijns vaders te Batavia, d[ie] daar als Inlandsch ambtenaar in functie is en a[ls] een gegoed persoon bekend staat.

Op een Woensdag- of een Donderdagavond b[e]gaf Mohamad Saleh zich, volgens verklaring va[n] den vader, die niets vermoedde, in het achterhu[is] der woning en hoorde men sedert niets meer va[n] hem, zoodat de vader zich ongerust maakte en p[er] auto naar Buitenzorg snelde.

Hij werd echter door een andere auto achter[] haald en ontving toen de tijding, dat zijn zoo[n] levenloos op den zolder der woning was aang[e]troffen.

In welken gemoedstoestand de vader dit bericht ontving laat zich denken, en dit te meer, omdat hi[j] in de vorige maand eerst zijn kind en daarna zijn[e] vrouw door den dood verloren had.

Met betrekking tot de reden, die tot uitvoering van de daad aanleiding heeft gegeven, zegt de ver[]slaggever, dat vrees voor arrestatie wegens het kas[] tekort niet behoefde te bestaan, aangezien hij, in functie zijnde, bij allen bekend stond als een hulp[]vaardig mensch, en de sympathie genoot van velen, met wie hij in aanraking kwam.

Tijdens de viering van het jongste Chineesch Nieuwjaar was het tekort *f* 500.

Hij deelde dit aan zijn vriend mede, doch tee[]kende, buiten diens bemoeienis een schuldbewij[s] groot *f* 1000.

Met deze *f* 500 en elders opgenomen *f* 1000 ging Mohamad Saleh naar de Pasar Malam te Batavia, alwaar het geheele bedrag op de speeltafel, met

...op winst, werd ingezet, echter met het noodlottig gevolg, dat alles werd verspeeld.

Ware Mohamad Saleh nu maar zoo verstandig geweest den toestand aan zijn vader bloot te leggen, dan zou hij zeker door dezen geholpen zijn geworden, doch hij schijnt zulk een groot gevoel van schaamte te hebben gehad, dat hij dit niet wilde doen en liever zijn eigen weg wilde gaan, met den bekenden noodlottigen afloop.

Het op zulk een tragische wijze verscheiden van Mohamad Saleh zal te Buitenzorg door zijne vrienden en allen die hem kenden, zeker met groot leedwezen zijn vernomen.

UIT DE CHINEESCHE PERS.

De Menadonees in den Vreemde.

In het te Menado verschijnend 14-daagsch Chineesch blad „Keng Hwa Poo", van 17 Maart 1922, wordt door den persoon, die zich T. teekent, aan de Menadosche jeugd de raad gegeven, om, als zij op het eiland Java een levensbestaan willen zoeken, zich niet derwaarts te begeven, tenzij men te voren van een werkkring verzekerd is.

Geldt dit reeds voor personen, die in het bezit zijn van diploma's, nog meer is dit het geval voor personen, die in het geheel niet over actes van bekwaamheid beschikken, want het is tegenwoordig op de kantoren van handel, scheepvaart, industrie, enz. op Java het gebruik, om van de zich aanbiedende werkzoekenden zich deugdelijk op de hoogte te stellen van hunne opleiding en kennis.

Het valt niet te loochenen, dat op die kantoren de prestaties van vele Menadoneesche jongelieden zeer op prijs worden gesteld.

Men heeft ze leeren kennen als personen, die in de maatschappij vooruit willen komen en die zich op allerlei gebied willen inwerken in de bedrijven, welke zij hebben gekozen als middel van bestaan.

Er zijn evenwel ook tal van jongelieden op Java, die zich aan hun werkkring in het geheel niet gelegen liggen en het zoeken naar persoonlijk genot op den voorgrond stellende, daarbij niet het minst de aandacht vestigen op hetgeen de toekomst brengen kan.

Men behoeft er zich in het geheel niet over te verwonderen, als die Menadoneesche jongelingschap, in een tijd als de tegenwoordige, zich in den vreemde in de grootste moeilijkheden wikkelt.

De schrijver weet wel, dat, tijdens den grooten oorlog, tal van Menadoneezen, tengevolge van de toegekende hoogere loonen, eene behoorlijke positie op Java hebben weten te veroveren, doch die tijden zijn alweer veranderd en heeft men rekening te houden met de tegenwoordige malaise.

Reeds meer dan 10 jaren op Java verblijf houdende en zelf Menadonees zijnde, weet hij hoe moeilijk het is geweest voor een met diploma's gewapend persoon om een betrekking machtig te worden, waaraan eene bezoldiging van f 100 per maand verbonden is; een bedrag, dat nauwelijks als voldoende kan worden beschouwd voor één persoon alleen, laat staan voor hem, die ouders, familieleden of een gezin heeft te onderhouden.

De Menadonees, die in het bezit is van het kleinambtenaarsdiploma, doch de Nederlandsche taal nog niet machtig is, kan thans op Java met f 100 per maand beginnen, een bedrag, dat hem verleidt derwaarts uit te zwermen, doch zonder te bedenken dat de tijden zeer veranderd zijn.

Op dit oogenblik zijn er in het Banjoewangische en Djembersche ongeveer 300 Menadoneezen en Sangireezen, die zonder werk rondloopen.

Voorts heeft een Mulo-diploma weinig waarde, als de bezitter daarvan geen andere pijlen op zijn boog heeft.

De jongelieden uit Menado, die het voornemen hebben naar Java te vertrekken, moeten hunne gedachten dan ook niet spitsen op plaatselijke genoegens, doch wel beseffen, dat zij zich verder intellectueel zullen hebben te ontwikkelen en zich ver moeten houden van het hazardspel, de dronkenschap, het opiumschuiven, enz.

Reeds zooveel toch werden, niettegenstaande eene behoorlijke Menadosche opvoeding, het slachtoffer van die hartstochten en dientengevolge uit goede posities verwijderd, waarna zij te gronde gingen.

Voor de Menadoneesche Chineesche jongelingschap op Java verdient het aanbeveling, zich meer bij elkander aan te sluiten en op vriendschappelijken voet met elkander om te gaan.

Naijver tegenover hem, wien het goed gaat, vermijde men zooveel mogelijk, evenals het pogen om bij ontmoetingen te doen of men elkander niet kent, terwijl het verleenen van bijstand, ingeval van overlijden, niet anders als plichtmatig moet worden geacht.

Het maken van schulden door landsdienaren.

In hetzelfde Chineesche blad schrijft „Tjia", dat er geen voorschriften bestaan die landsdienaren verbieden schulden te maken.

Bestonden die voorschriften wèl, dan zou, zijns inziens, aan de rechtvaardigheid worden tegemoet gekomen, vooral in den tegenwoordigen tijd, nu de bezoldigingen der landsdienaren in de laatste jaren zooveel zijn verbeterd.

Zijns inziens komt het maken van schulden, onder die omstandigheden, niet te pas, want in schulden stekende, kan de ambtenaar zijne onafhankelijkheid en onpartijdigheid niet handhaven.

Onder het maken van schulden verstaat de schrijver niet het afgeven van „bons" voor dagelijksche levensbehoeften, die maandelijks worden betaald, doch wel het aanschaffen van groote hoeveelheden goederen op groote schaal, waarvan men de betaling zoolang uitstelt, totdat het totale bedrag verreweg de inkomsten van den landsdienaar overschrijdt.

Als voorbeeld haalt de schrijver aan een onderdistrictshoofd in de Minahassa, die, sedert zijne aanstelling als zoodanig, groote sier maakte en met zijne huisgenooten dagelijks groote bestellingen deed in een toko van een der handelaren ter plaatse.

De rekeningen werden herhaaldelijk aangeboden, doch niet betaald, terwijl de bestellingen bleven doorgaan en het bedrag der schuld zóódanig opliep, dat de handelaar persoonlijk op afbetaling kwam aandringen.

Vroeger lieten de schuldeischers zich gewoonlijk in dergelijke gevallen wel door een vriendelijken glimlach en het aanbieden van een sigaar door den schuldenaar goedig afschepen, doch die tijden zijn voorbij en veranderd.

De moeilijke toestanden, die in den handel bestaan, dwingen den schuldeischer, wel is waar met zoet gefluit, doch toch ernstig en krachtig op betaling der schulden aan te dringen.

Dit leidt dan gewoonlijk tot ontstemming van den schuldenaar, doch tot geen betaling, terwijl men zelfs het feit kan waarnemen, dat men met het doen van bestellingen blijft voortgaan.

De schrijver vindt zulk een toestand niet in den haak.

Men zegt hem wel, dat eene vordering kan worden ingediend bij den residentierechter, doch zulk een indiening heeft in de practijk hare groote bezwaren en dat is de reden, dat hij het beter vindt dat de Regeering aan de landsdienaren verbiedt schulden te maken en dit onderwerp in het openbaar heeft voorgebracht.

LITERATUUR-OVERZICHT.

Het werk van Landenberger over „die Geologie von Niederländisch-Indien.

Naar aanleiding de aankondiging van dit werk in het vorig Nr. van het Kol. Weekbl., ontvingen we een schrijven van een belangstellend lezer, die onze aandacht vestigt op blz. 39 van Landenberger's monographie. „Daar kunt U lezen hoe Rumphius van de Sarasin's leerde", luidt het in dat schrijven. En inderdaad zegt L., als hij het op genoemde blz. heeft over het voorkomen van ijzer in den Indischen Archipel: „......Rumphius allein war der erste, der diese Fundplätze in der Gegend des Matano-Sees (in Celebes)

vermutete, er basierte seine Vermutingen auf die Angaben der beiden Sarasins (we spatieeren), die als Erste Europaër den Matano-See besuchten und dort grosse Schmiedewerkstätten der Eingeborenen antrafen."

Een groote blunder! Men had van den schrijver van een samenvattend geschrift over de geologie van Ned.-Indië, zelfs al is hij de Nederlandsche taal niet voldoende machtig (zooals we in het vorig Kol. Weekbl. veronderstelden), mogen verwachten dat hij wist dat de wereldberoemde natuuronderzoeker George Everhardus Rumphius den 15en Juni 1702 te Ambon is overleden. Het werk van de Sarasin's „Reisen in Celebes", waaruit Rumphius volgens Landenberger zou hebben geput, is eerst in 1905, dus ruim twee eeuwen na Rumphius' dood, verschenen!

Een Nederl. monument voor een Inlandsch hoofd.

Voor de Preanger Regentschappen was de 25e April 1922 een zeer merkwaardige dag. Op de aloon-aloon van het oude Soemedang, eens het centrum van de oude vorsten, werd op dien dag een monument onthuld voor Pangeran Aria Soeria Atmadja, die op zijn pelgrimsreis naar het heilige land en het graf van Mahomed, met zijn vrouw de Raden Ajoe, kort na aankomst overleed.

Pangeran [1]) Aria Soeria Atmodja, regent van de afdeeling Soemedang, was een bijzonder man en heeft veel voor de Soendaneesche bevolking in zijn regentschap gedaan. Hij was de vriend van zijn onderdanen, maar ook hun leidsen raadsman. Het Nederlandsche Gouvernement verloor in den Pangeran een hechten steunpilaar voor ons gezag en het eerde hem door een monument.

Deze merkwaardige Inlandsche bestuurder werd geboren te Soemedang op 11 Febr. 1851; in 1883 werd hij benoemd tot regent over de afdeeling Soemedang. Op 6 Jan. 1919 werd hem het ridderkruis van de orde van den Nederlandschen Leeuw toegekend. Na 48 jaren het Gouvernement gediend te hebben, waarvan bijna 37 jaren als regent, nam hij een welverdiende rust en trok zich terug op zijn verblijf Sandang Taman, bij Soemedang.

In April 1921 vertrok de Pangeran met zijn vrouw en enkele familieleden naar Mekka, om als goed Mohamedaan dezen pelgrimstocht te maken. In zeer zwakken toestand kwam hij echter in het heilige land; hij vertrok van Djeddah nog per auto naar Mekka, waar hij tegen zonsondergang op den 1en Juli stierf. Op hoog bevel van den koning Hoessein had de begrafenis met de grootste eerbewijzen plaats.

Met Pangeran Aria Soeria Atmadja is heengegaan een edelmoedig en waardig artistocraat, die door den Inlander genoemd werd „Pangeran Sampoerna", „de volmaakte".

De oprichting van het monument te Soemedang en de persoonlijke onthulling daarvan door den Gouverneur-Generaal van Ned.-Indië, den heer Fock, is een hulde, gebracht aan een Inlander, zooals de geschiedenis van Indië geen enkel voorbeeld weet aan te wijzen.

Het bovenstaande is ontleend aan „Het Leven" van 19 Juni, dat ook eenige foto's geeft van de onthulling van het monument.

De Indische Mercuur.

Inhoud van No. 24. Bemestings-, nawerkings- en vruchtwisselingsproeven op Java en Sumatra. Verslag over den Westmoesson 1919—20, door Dr. C. van Rossum, besproken door Prof. A. van Bijlert. — Oogstcijfers uit Cuba, door Dr. H. C. Prinsen Geerligs. — Guide du sondeur au pétrole, door V. Petit, besproken door Prof. Dr. L. Rutten. — „Self drinking tea". Voordracht van A. F. Reynst. — De rubbercrisis. — Java en Sumatra (Overzicht van een artikel in de China Express and Telegraph). — De rubbercrisis. — Kultuurberichten. — Kleine mededeelingen. — Financieele berichten en verslagen, zoomede de overige wekelijksche rubrieken.

De papierfabriek te Padalarang.

Naar bekend, zijn verschillende personen de laatste jaren doende geweest in Indië te geraken tot de oprichting van een papierfabriek, welke pogingen tengevolge van financieele bezwaren niet leidden tot het totstandbrengen van deze nieuwe industrie. Sinds korten tijd heeft een Nederlandsch concern, werkende met een kapitaal van f 2½ millioen, de kwestie geëntameerd, met het resultaat, dat tegen het einde van dit jaar de papierfabriek te Padalarang gereed zal komen en reeds het volgende jaar haar eerste producten zal afleveren. Zij is hiertoe in staat, mede dank zij den steun, door de Ned.-Indische Regeering toegezegd, waarmede een industrie met een schitterende toekomst in Indië gevestigd wordt.

In de Ind. Merc. van 16 dezer vindt men dit bericht aangevuld met door „Aneta" verstrekte mededeelingen.

1) Pangeran beteekent prins en is de hoogste titel dien de Regeering aan een Inlandsch bestuursambtenaar kan toekennen. In West-Java is thans geen enkele Soendaneesche Pangeran meer.

Zendingsperiodieken.

Alle den Volcke. Juni 1917. Kort overzicht de geschiedenis van den Gereformeerden Zending (slot), door L. — Lijkbezorging bij de Sa'dan Toradja Rante Pao, inzonderheid in het district Pangala (ver

Onze Missiën in Oost- en West-Indië. Le arbeid in het Indische Missiegebied. Rede van Dr. Schmutzer. — De Britsch-Indische immigratie en het rinaamsche Missiewerk, door W. Austermöller. — In moriam den ZeerEerw. Pater Cornelius van Coll (ont aan de Surinamer). — Discussie in de Eerste Kamer Staten-Generaal over Art. 123 Regeeringsreglement.

Almanak van het Missiehuis te Tilb jrg. 1923. Een Keieesch mysteriespel, door Pr. J. v. d. (met ill.). — Paradijsvogeljacht op de Zuidkust van Nieuw-Guinea, door H. van Santvoort. — De jacht op nimbar, door Pr. P. Drabbe (met ill.). — Prefectuur Celebes. Geen overzicht, een inzicht, door Pr. Dr. G. J. ters.

De Katholieke Missiën. Juni 1922. Regenbid in Ngeia, Timor, door Fr. de Lange.

Vrije Arbeid.

In het Mei-Nr. een artikel van den hr. J. Rückert, di een der vorige Nrs. er zijn voldoening over had uitgespro dat Semarang, in tegenstelling tot andere Indische ste geen Huurcommissie had en — dank zij den gunstigen stand op woninggebied aldaar — ook niet noodig had. D niettegenstaande kreeg Semarang kort daarna „de straf een huurcommissie". De hr. R. keurt den maatregel af kiest daarbij partij niet voor de huurders, doch voor huiseigenaren. — Onder het opschrift „Het wordt betreu (woorden van den Minister van Koloniën bij beantwoord van vragen om inlichtingen omtrent bezuinigingsplann eene beschouwing van den hr. J. Koning, die o.a. weig aan te nemen, dat de Indische geldmiddelen dusdanig een ongunstigen toestand verkeeren, dat ook op het geb der volksgezondheid de uitgaven beperkt zouden moe worden. Met een beroep op Tillema's „Kromo Blanda" b toogt schr., dat op het gebied der Indische volksgezondh nog zoo goed als alles te doen valt. En, met een verw aan de Nederlandsche bladen, „Aan de autonomie-beweg worden kolommen gewijd, aan den gezondheidstoestand het Inlandsche volk, die zoo bitter slecht is, geen tw regels."

Het orgaan van het Comité „Nieuw-Indië" (bijvoeg van Vrije Arbeid) brengt een waardeerende bespreking v Dr. W. Huender's proefschrift: Overzicht van den econ mischen toestand der inheemsche bevolking van Java Madoera. De schr., Mr. A. M. Joekes, is niet blind voor d gebreken welke dit geschrift aankleven, doch zijn critiek evenals die van den hr. L. van Vuuren in Economisch Statistische Berichten van 26 April 1922 (waarop dezerzijd tot heden verzuimd werd de aandacht te vestigen) op wend en niet afbrekend, gelijk sommige beoordeelingen v dit veelbesproken geschrift. — Verder bevat dit Nr. het vo volg der Reisindrukken, herinneringen en beschouwing van den hr. H. E. Steinmetz.

West-Indië. Landbouwkundig Tijdschrift.

Inhoud van jaarg. 7, afl. 1. De sinaasappelcultuur, door J. A. Liems. — Proefneming met sinaasappel op lemmetje onderstam op Lelydorp, door J. A. Liems. — Footrotziekte bij sinaasappelen, door J. A. Liems. — Begrooting voor den aanleg en onderhoud van een sinaasappelplant, groot 1000 akkers (429 H.A.). — Nieuwe suikerriet-variëteiten, aan het eind der 18e eeuw in West-Indië ingevoerd, door A. Reyne. — Over grondonderzoek in de tropen en in Suriname in het bijzonder, door Dr. E. C. Jul. Mohr (ontleend aan de Ind. Merc.). — Vanille-cultuur, door Ir. W. L. Uitermark (bespreking).

Ind. Militair Tijdschrift.

Uit den inhoud der Mei-afl. Het moderne Infanteriegevecht, door S. H. Schutstal van Woudenberg. — Disciplinaire bestraffing bij „oneerbiedige" reclame over eene krijgstuchtelijke straf, door Mr. P. J. Stigter. — Tactische schetsen (vervolg), door E. I. — De cavalerie en de invoering van het Divisie-verband, door M. A. C. Goester. — De eischen voor de zware vaardigheidsproeven in 1922, door F. J. Haver Droeze. — Over de officiersdienstrijpaarden. — De aan- en afvoer bij en de verpleging van het veldleger in oorlogstijd, door A. de Wit. Met Naschrift van C. M. J. Tismeer. — Gevechtsbeveiliging door brigade cavalerie, door Colthoff.

Orgaan Ned. Indische Officiersvereeniging.

April 1922. Verslag van het besprokene op de verg. van de afd. 's-Gravenhage van de N. I. O. V. op 3 Maart '22 over „Voorstellen tot herziening van het Reglement voor het Weduwen- en Weezenfonds der Europ. Officieren van het N.-I. leger". — Wintersport in Zwitserland (opgedra-

BESCHIKBAAR.

BESCHIKBAAR.

gen aan alle a.s. verlofgangers met en zonder ziekte). — Schetsen uit den Vogelkop van Nieuw-Guinea, door R. Ruring. — Reglement of wetenschap (slot), door H. L. Roelfsema (Mededeelingen over het functioneeren van den geneeskundigen dienst in den grooten oorlog). — Enz.

Indië. Geïllustreerd Weekblad.

Afl. 11. Huisvesting in Indië (vervolg), door N. — De Koloniale tentoonstelling te Marseille, door O. G. Thoden van Velzen (vervolg). — De Indische tentoonstelling te Scheveningen 25—28 Mei 1922 (slot), door L. (met eenige afbeeldingen met betrekking op de Koloniale School voor vrouwen en meisjes te 's-Gravenhage).

De Ingenieur.

In No. 24 is afgedrukt het verslag der Indische Commissie van advies inzake de in het eindrapport der Technische Onderwijscommissie voorgestelde Ingenieursopleiding, zoomede dat der Nederlandsche commissie over dezelfde aangelegenheid. — Verder geeft de hr. B. G. H. van der Jagt eene beschrijving (met afbeeldingen) van de brug over de kali Brantas, bij de desa Tegelsari.

Over de inkrimping der rubbercultuur.

Over dit onderwerp werd en wordt in allerlei tijdschriften en dagbladen veel geschreven, zoowel door voor- als door tegenstanders. In het zooeven hier te lande ontvangen verslag van het Ned.-Indisch Landbouw Syndicaat wordt deze zaak ook onder de oogen gezien, en het komt ons wenschelijk voor aan deze bij uitstek deskundige uiteenzetting meer bekendheid te geven.

Na de mededeeling dat over het onderwerp veel te doen is geweest, ook in den boezem van het Syndicaat, waarin zich een strooming zoowel vóór als tegen inkrimping ontwikkeld heeft (welke laatste de sterkste is gebleken), leest men in het verslag:

„Toen dan ook door de Regeering aan het Dagelijksch Bestuur in deze aangelegenheid advies werd gevraagd, werd daarin de bemoeienis van Regeeringswege ontraden. Het werd niet verstandig geoordeeld, dat de Regeering zich hier in een avontuur begaf, waarvan de consequenties voor haar niet te overzien waren, terwijl daarenboven dwang van Staatswege in het belang van een hoogeren marktprijs als onredelijk en ongeoorloofd moest worden verworpen.

Ontkend kan echter niet worden, dat een algemeene inkrimping van de rubberproductie, die alsdan langs vrijwilligen weg zal moeten tot stand komen, een gunstigen invloed op de prijzen zal hebben en de klappen, die er thans vallen, zal kunnen verzachten. Eenig praktisch effect zal deze maatregel echter alleen dan kunnen hebben, als de consumptie van rubber zoo aanmerkelijk toeneemt, dat zij met een normale productie van het thans beplante areaal in een niet al te verwijderde toekomst in evenwicht zal zijn te brengen. Mocht dit niet bereikbaar zijn — en wie durft die toekomst te voorspellen of deze uitkomst ook zelfs maar aannemelijk te maken? — dan is het duidelijk niet alleen, dat een tijdelijke inkrimping geen baat zal brengen, maar ook dat de best gesitueerde rubberondernemingen zich niet bereid zullen toonen hare productie ter wille van de minder bevoorrechte op een laag peil te houden. Ten slotte zal dan de doodstrijd toch gevoerd moeten worden en hoe korter die strijd alsdan duurt, hoe beter."

* * *

Het strafrecht in Nederl.-Indië, zooals dat hier te lande geldt sedert de invoering van het nieuwe strafwetboek op 1 Januari 1918. Handleiding ten dienste van het onderwijs en de practijk, door Mr. Is. Cassutto, leeraar in de rechtswetenschap te Probolinggo. Tweede deel: de speciale delicten. (Semarang-Soerabaia, G. C. T. van Dorp en Co.).

Jaarboek van het Departement van Landbouw, Nijverheid en Handel in Nederlandsch-Indië 1920. (Batavia, Ruygrok en Co.).

Nederlandsch-Indisch Landbouw-Syndicaat. Verslag over het jaar 1921. (Soerabaia, E. Fuhri en Co.).

Stedenbouw in de tropen. Lezing, gehouden op 7 Dec. 1921 voor de afdeeling Bandoeng van den Politiek-Economischen Bond, door Ir. L. H. Kooyker. (Indisch Bouwkundig Tijdschr. 15 April 1922).

De economische toestand van Suriname in 1921. Verslag uitgebracht door de vereeniging voor Handel en Nijverheid in Suriname. (Paramaribo, J. H. Oliviera).

Overzicht van de Inlandsche en Maleisch-Chineesche pers. No. 19 van 1922. Bureau voor de Volkslectuur en aanverwante aangelegenheden. Afdeeling Pers. (Weltevreden, Drukkerij Volkslectuur).

De waarde van het bastonderzoek bij de Hevea's, door Prof. Dr. A. H. Berkhout. — Rubber in de drie werelddeelen. Lezing naar aanleiding van een studiereis naar

Europa en Amerika, door Dr. O. de Vries. (Archief voor de Rubbercultuur in Ned.-Indië, Mei 1922).

Het Volkshuisvestingscongres, gehouden van 15—17 April te Semarang. (Locale Belangen, 1 Mei 1922).

De Java-suikeroogst 1921. (In- en Uitvoer, 14 Juni 1922).

De Ned.-Indische Lumnitzera-soorten en hare verspreiding (vervolg), door v. Sl. — De gewone vogelvlinder Papilio (Ornithoptera) helena L., door S. Leefmans. — Vischjes met zoeklichten, door H. C. Delsman. (De Tropische Natuur, Mei 1922).

The Javanese character. A study of the habits and customs of the Archipelago natives (Netherlands Indies Review, June 1922). (Voor belangstellenden in deze „studie" de mededeeling, dat ze één bladzijde beslaat).

Overzicht van de productenmarkt op Java gedurende het eerste kwartaal van 1922 (slot). — De scheepvaart op Ned.-Indië gedurende 1921. (Korte Berichten voor Landbouw, enz., 4 Mei 1922). — De handel van Japan met Ned.-Indië gedurende 1919, 1920 en 1921. (Id. 11 Mei).

De paupers, Roman uit de Indo-Europeesche samenleving, door Victor Ido, 2e druk. (Weltevreden, Visser & Co. — Amersfoort, Valkhoff en Co.).

Aardrijkskundig woordenboek van Ned.-Indië, door B. Wieringa, 3e vermeerderde druk. (Haarlem, P. Visser & Co.).

Stamboel (Indisch tooneel), door W. B. Peteri. (Nieuwe Gids, 1922, I, blz. 411).

Suriname.

„De West" van 2 Mei schrijft:

„Zoo men weet, is er alle kans, dat de kabeldienst, die zoo slecht in onze behoeften voorziet, zal vervallen, om plaats te maken voor een draadloozen dienst voor publiek verkeer. In verband daarmede is het interessant om kennis te nemen van de plannen onzer Fransche buren. Het voornemen bestaat om in Cayenne een draadloos station op te richten, dat berichten zal kunnen overseinen tot een afstand van zes duizend mijlen (ongeveer driemaal zoover als het huidig station te Paramaribo) en dat bijvoorbeeld rechtstreeks in verbinding zal kunnen treden met New-York."

* * *

De Gouverneur heeft bij de Staten een voorstel ingediend om een grooter deel van de beschikbare gelden der Koloniale Postspaarbank (namelijk drie vijfden) te mogen beleggen in de kolonie dan tot dusverre het geval is (thans kan twee vijfden voor dit doel worden aangewend).

In de toelichting wijst de gouverneur er op, dat de spaarbank met de belegging in de kolonie tot nu toe veel betere resultaten verkregen heeft dan bij de belegging in effecten in Nederland, ook al laat men den tegenslag, welken zij te boeken had bij de algemeene daling van verschillende der aangekochte fondsen buiten beschouwing. De belegging in hypotheken geeft een rendement, dat niet veel blijft beneden 6 pCt. van het uitgezette kapitaal, terwijl uit het fondsenbezit en de prolongaties gemiddeld niet meer dan 4 pCt. kan worden verkregen.

Naast het voordeel van een hooger winstcijfer valt bovendien te wijzen op den invloed ten goede op de woningverbetering, welke van een niet al te dure kapitaalverstrekking kan uitgaan.

* * *

„De West" van 16 Mei schrijft:

„Met genoegen vernemen wij, dat de eerste partij eigen bereide koffie van de Gouvernementsonderneming Slootwijk een goed onthaal heeft gevonden op de Amsterdamsche markt. Het partijtje, bestaande uit 274 balen, werd gunstig beoordeeld op de qualiteit en bracht 84 cent per kilogram op, of *acht cent meer dan de loopende prijs.*"

* * *

Hetzelfde blad verneemt, dat omstreeks 18 Mei te Paramaribo een boot uit Brazilië verwacht werd,

de *Rio Seho*, voor vervoer van passagiers en vracht.

* * *

Tot aanvulling van het bericht in ons vorig nummer over in Suriname waargenomen aardschokken, schrijven wij uit „*De West*" van 19 Mei het volgende over:

„De aardbeving, die ruim een week geleden in Suriname is gevoeld, blijkt in verschillende plaatsen in West-Indië te zijn waargenomen. Ook het verschijnsel — eveneens hier waargenomen — dat de lucht vele dagen na de aardbeving hevig was en den indruk maakte met stofdeeltjes bezwangerd te zijn, is elders, in sterker mate nog, waargenomen. De haard van de aardbeving kent men echter nog niet.

Het telegraafkantoor berichtte gisteren: St. Vincent 16 Mei. Sedert verscheidene dagen wordt een eigenaardig verschijnsel in den dampkring waargenomen. Op St. Vincent, Barbados en andere eilanden, tot Porto Rico. De lucht is eenigszins troebel door stofdeeltjes of gassen, die het uitzicht verder dan 2 kilometer belemmeren. Dit verschijnsel begon op te treden na de aardbeving, die den 11en Mei gevoeld werd te Paramaribo, Trinidad, Granada, St. Vincent, St. Lucie en Martinique. Men vermoedt, dat het verband houdt met een vulcanische uitbarsting, waarvan de plaats tot dusverre niet bekend is."

Wij herinneren ons de eigenaardige luchtverschijnselen, die vele weken lang in Suriname zijn waargenomen na de uitbarsting van Krakatau.

* * *

De Christelijke Onderwijzersvereeniging Broederschap vierde op 18 Mei haar dertigjarig bestaan. De Gouverneur, vergezeld van zijn adjudant en tal van genoodigden, woonden de goedgeslaagde feestviering bij. Ook de Gouverneur voerde het woord.

* * *

„*De West*" van 23 Mei schrijft:

„De heer *Biswamitrie*, secretaris van de Surinaamsche Immigranten Vereeniging, kreeg een ovatie zijner vereeniging bij gelegenheid van het behalen van den eersten onderwijzersrang. Hij is de eerste Britsch-Indiër, die dit diploma in de kolonie behaalde."

De eerste onderwijzersrang is gelijkwaardig met de hoofdakte hier te lande.

* * *

In no. 5 zijner „brieven uit de West" in „*De Standaard*" van 2 Juni, bestrijdt de heer L(ey)s uitvoerig de immigratievoorstellen van het Suriname Studie Syndicaat. Het slot van den brief volgt hier:

„Als Surinamer vraag ik: „Geef ons een bevolking, maar een bevolking die intellectueel hooger staat dan de Javanen, geef ons Nederlanders, die zich hier van geslacht op geslacht blijvend vestigen, die de kern vormen onzer bevolking, die ons staatkundig en zedelijk en maatschappelijk en godsdienstig omhoog trekken.

Geef ons toch een tegenwicht tegen de straks binnenstroomende Aziaten of we gaan ten gronde.

De groote landbouw, met alle respect voor de grootlandbouwers, is geen bestaansvorm, waardoor een land tot ontwikkeling kan worden gebracht, zoolang die groote landbouw uitgeoefend wordt op de wijze zooals ze nu wordt uitgeoefend. De groote landbouw is in hart en nieren egoïstisch. Het groot maken van een land eischt zelfopoffering. Dat begrip is in den grooten landbouw onbekend. Maar het is wel bekend onder de middenstanders. Zij offeren zichzelf niet altijd vrijwillig op, soms doen ze het in 't geheel niet, omdat het niet altijd noodig is, maar wanneer een boer zegt: „Ik werk mijn leven lang hard om aan mijn kinderen een behoorlijke boerderij na te laten, vrij van schuld," dan heeft die man zich opgeofferd voor zijn kinderen in de eerste plaats, maar ook voor zijn land. Zoo redeneert de plantageman nooit. Het grootste deel der planters tracht hun kinderen een toekomst te verzekeren buiten het plantagebedrijf. En als bij hun of door hun dood de plantage te niet gaat, dan zijn de kinderen er gewoonlijk niet rouwig om, getuige het enorm aantal verlaten plantages.

Daar is maar een redmiddel voor Suriname en dat is een groote invasie van Europeesche kleine en middenstandslandbouwers, die aanvankelijk door voorschotten krachtig gesteund, zich na verloop van een paar jaren zelfstandig verder kunnen helpen."

* * *

Het hoofdstuk Indië van het beginselprogram der Democratische Partij is sinds de laatste algemeene vergadering van die partij vastgesteld.

De paragraaf over West-Indië luidt:

10. Suriname en Curaçao. *a.* Grootere zelfstandigheid van de regeering van Suriname; *b.* betere regeling van den aanvoer van werkkrachten in Suriname; *c.* verbetering van de communicatiemiddelen; *d.* betere recruteering van de ambtenaren.

* * *

Op 14 Juni heeft de heer A. G. J. Fernandes, griffier der Koloniale Staten in Suriname, voor de afdeeling Rotterdam van den Vrijheidsbond in het Rembrandttheater gesproken over het Suriname-vraagstuk.

Wij ontleenen het verslag aan de *N. R. Ct.* van 15 Juni:

Spr. begon met te zeggen, dat er moed toe behoort, om naast de groote belangstelling, die Ned. Oost-Indië geniet en het vele dat daarover in de pers en vergaderingen geschreven en gesproken wordt, aandacht te vragen voor onze koloniën in West-Indië, in het bijzonder voor Suriname, dat in zoo menig opzicht bij Indië ten achter staat en door gaat voor het blok aan het been van Nederland.

Wijzende op de woorden van Willem III: „Het schoone Suriname moet voor ons een tweede Java worden, tot heil van Nederland en de kolonie beide", en de mogelijkheid van deze uitspraak volkomen onderschrijvend, wenschte spr. politieke belangstelling te wekken, teneinde te geraken tot een wederopbouw van deze kolonie, eenmaal genoemd de parel aan de kroon van Nederland, overtuigd als hij is, dat deze opbloei mogelijk is, wanneer het groot-kapitaal zijn vertrouwen herwint in deze bezitting, rijk aan vele bronnen van welvaart, die slechts op doelmatige ontginning wachten.

Voor velen lijkt het probleem van Suriname een onoplosbare puzzle, doch spr. betoogde op historische gronden, dat alle moeilijkheden terug te brengen zijn tot het vraagstuk van het grootbedrijf van den landbouw. Toen door opheffing van de slavernij de toestrooming van landarbeiders werd bemoeilijkt en door gebrek aan politiek inzicht van het moederland niet tijdig maatregelen werden genomen om te voorzien in het daardoor ontstane gebrek aan werkkrachten en een inzinking intrad in den landbouw, verloor het, kapitaal zijn vertrouwen en trok zich uit de kolonie terug. Door de ontvolking van de plantages gingen deze teniet en dit had tot gevolg, dat op elk ander gebied een onrustbarende malaise ontstond, omdat de landbouw altijd geweest was de spil, waarom alles draaide, de hoofdbron van welvaart, van bedrijf en bestaan van de ingezetenen, van de inkomsten van de kolonie en de voornaamste reden tot belangstelling in Suriname bij het groot-kapitaal.

Aan de hand van het rapport van de studiecommissie uit het Suriname-studie-syndicaat en van uitspraken van deskundigen als Diephuis (suikersyndicaat) en dr. Bos (welvaartcommissie), toonde spr. aan, dat zijn opvattingen door de meest vooraanstaande economen worden gedeeld. De economische mogelijkheid van verschillende cultures als rietsuiker, Liberiakoffie, sinaasappels, bacoven (bananen), katoen, enz. is, aldus spr. verder, dank zij de buitengewone vruchtbaarheid van den bodem gewaarborgd, indien slechts deze cultures kunnen

worden uitgeoefend onder gunstige bedrijfsvoorwaarden, welke tot nu toe ten eenenmale worden gemist. Hij zou wenschen een landbouwpolitiek, die het kapitaal aantrekt, een verzekerden, regelmatigen aanvoer van werkkrachten, een verbetering van de communicatiemiddelen en een informatiebureau, dat betrouwbare gegevens ter beschikking stelt. Daarnaast opendeur-politiek; tevens een soepele belastingheffing tegenover den landbouw om door dit alles Suriname aantrekkelijk te maken voor het kapitaal.

Eenige vragen, die uit de vergadering werden gedaan, beantwoordde spr. uitvoerig.

* * *

In *„Het Vaderland"* van 15 Juni, Avondblad C, opent Fabricius een nieuwe rubriek *„Stemmen uit de West"*, welke stemmen „zullen trachten zich verstaanbaar te maken telkens wanneer de symptonen van Suriname's hoofdkwalen typeerend aan het licht treden en telkens wanneer er iets moois zal zijn te vertellen van dat heerlijke, vruchtbare, door de natuur begenadigde en geteisterde, volgens de verhalen wonderschoone, armzalige land."

Curaçao.

Het conflict gekomen!

Het liet zich wel aanzien, dat het binnenkort tusschen Gouverneur en Kolonialen Raad tot eene uitbarsting komen zou. Er was zooveel buskruit op gelegd: loodsgelden, onderwijsgelijkstelling, salarisherziening.

Bij de pensioenverordening zag het Raadslid Statius Muller er van af een amendement voor te stellen, om de leeftijdsgrens van 50 jaren te laten vervallen en den ambtenaren gelegenheid te geven na bereiking van het 20ste dienstjaar hunnen weduwen en weezen aanspraak te verzekeren op het pensioen, voor hen zelf bepaald bij 30 dienstjaren, omdat het ontwerp dan de weg naar het Publicatieblad zou worden afgesneden, en de ambtenaren de in uitzicht gestelde voordeelen zouden moeten derven. Zulks, hoewel hij meende te kunnen zeggen, dat de meerderheid van den Raad voor dit amendement zou geweest zijn.

De onderwijsgelijkstelling is met zeven tegen drie stemmen verworpen. Zooals men weet, ging het niet om de volledige gelijkstelling, zooals die hier te lande aangenomen is, maar, zuinigheidshalve, voorloopig alleen om de salarissen. De gelijkstelling is in 1920 in het Regeeringsreglement opgenomen.

De heer Beaujou is hierbij opgetreden als leider van de oppositie. Hij achtte de offers, die van de koloniale kas door deze regeling zouden gevergd worden te groot, dan dat die konden aanvaard worden zonder de stellige verzekering, dat de meerdere uitgaven steeds voor rekening van het moederland zouden komen. Nu hebben, gelijk men weet, Minister en Gouverneur betoogd, dat dit feitelijk gebeurt langs den weg van de Rijksbijdrage, maar dit kan men ten slotte van iedere uitgave zeggen en beteekent dus niets. De heer Beaujou beriep zich er op, dat art. 180 van het R.r. de verplichting, hier genoemd, zou beperken in den aanhef voor „zooveel de middelen gedoogen." Wat men ook van de oude redactie denken mogen — wij schreven daarover vroeger al eens — het kan o.i. niet ontkend worden, dat deze woorden eene beperking zijn van de algemeene verplichting tot zorg voor het lager onderwijs, terwijl in het tweede lid aan de wijze, waarop die zorg zal besteed worden, uitdrukkelijk de eisch van „gelijkstelling" verbonden wordt.

In eene uitvoerige rede heeft de heer van der Veen Zeppenfeldt de chronologische ontwikkeling van het bijzonder onderwijs weergegeven, ontleend aan het bekende overzicht van pater Dahlhaus. Mr. De la Try Ellis heeft vooral gewezen op de beteekenis van het bijzonder onderwijs voor de kolonie.

Bij de stemming waren de Roomsch Katholieke raadsleden de eenige tegenstemmers van de amendementen tot schrapping der gelijkstelling.

De loodsgelden verordening is ook in gevaar. Er is een eindverslag, dat te dien aanzien reden tot bezorgdheid geeft. Men leze:

„Bij de bestrijding van het voorstel der afdeelingen om de bestaande loodsgelden met 40 % te verhoogen, wijst het Bestuur er op, dat de onjuistheden en onbillijkheid van het tegenwoordig tarief nog geaccentueerd zouden worden.

Hiertegen werd aangevoerd, dat men zich niet de illusie moet maken, dat het onderhavige ontwerp van dergelijke onjuistheden vrij is.

Is het b.v. juist gezien voor de zeilschepen in vergelijking met de stoomschepen een onevenredig hoog bedrag te stellen? Men stelde als voorbeeld de Pioneer en de Adonis.

Buitendien, het bestuursvoorstel is onaannemelijk, wil men niet reeds de kwijnende zeilvaart een gevoeligen knak toebrengen. Het bestuur zelf geeft in de Memorie van Antwoord te kennen, dat de scheepvaart en wel speciaal de zeilvaart af zal nemen.

En valt niet uit de Memorie van Toelichting af te leiden, dat het bestuur niet meer dan *f* 25.000 uit de haven wenscht te putten? Een feit waarmede de afdeelingen overigens geheel instemden?

Op grond van een en ander handhaafden de afdeelingen haar voorstel en stelden zij een verhooging in dezen zin als een conditio sine qua non voor het medewerken tot het tot standkomen van de onderhavige verordening, welke toch met meer of minder belangrijke wijzigingen uit de oude is voortgekomen.

Niet op grond der bezwaren in de Memorie van Antwoord aangegeven, welke men in het algemeen minder belangrijk vond ook in verband met geruchten omtrent het bestellen van motorsleepbooten of motorbarkassen, doch op grond van de groote verantwoordelijkheid, welke het Bestuur door het verplichtend stellen van het sleepen, noodwendig op zich zou nemen, wilde men terugkomen van het betrekkelijke voorstel, maar gaf tevens te kennen het op grooten prijs te zullen stellen, indien het daarheen geleid kan worden, *dat zooveel mogelijk alle* schepen, die daarvoor in aanmerking kunnen komen, gesleept worden en zulks voornamelijk ter voorkoming van stremming van het verkeer en opeenhooping van volksmenigte en allerlei vervoermiddelen aan weerszijden van de haven. Hoe vaak toch moet de Emmabrug soms zelfs zeer lang open blijven voor een schoener, die zachtjes aan de haven binnenglijdt.

Algemeen was men verwonderd over de mededeeling betreffende het liggen van schepen in het Schottegat. Vroeger is het toch wel voorgekomen, dat een heel eskader oorlogsschepen daar een veilige ligplaats vond. Wat is de reden van wijziging van dien toestand? En als er nu weer eens een eskader hier komt, waar zal men dit dan bergen?"

Ten slotte is na een warm debat tusschen den bestuursgemachtigde en het raadslid Gorsira bij de behandeling der begrooting de salarisregeling van den K. R. in de plaats van die van den Gouverneur gesteld. De officieele stukken ontbreken nog.

Openingsrede.

Met onderstaande rede heeft de Gouverneur de zitting van den K. R. geopend:

Mijne Heeren!

Nu ik het voorrecht heb voor de eerste maal in Uw midden te verschijnen om ingevolge artikel 77 van het Regeeringsreglement Uwe vergadering voor het nieuwe zittingjaar te openen, gevoel ik mij op de allereerste plaats gedrongen een woord van hulde te brengen aan de nagedachtenis van den heer J. C. B. Forbes, die in het afgeloopen jaar door den dood aan Uwen Raad ontviel.

Ofschoon het mij niet gegeven was hem te kennen, is het mij toch niet onbekend gebleven, dat hij jaren zijne beste krachten aan het welzijn der

kolonie gegeven heeft.

Voorts constateer ik met leedwezen de afwezigheid van iemand, die ik bij mijne intrede in Uwen Raad hier nog aanwezig mocht zien, den heer F. W. P. Winkel.

Aan de woorden door Uwen Ondervoorzitter aan hem gewijd toen in Uwen Raad voorlezing was gedaan van het bericht, dat hij ophield deel van Uw College uit te maken, heb ik niets toe te voegen. Zij vertolken ook mijne gevoelens.

Ofschoon het afgeloopen jaar in enkele opzichten verre van voordeelig was en de algemeene werelddepressie zich ook in de kolonie gevoelen deed, gaf dat jaar toch ook aan den anderen kant weer vele redenen tot dankbaarheid.

Orde en rust werden in de kolonie niet verstoord.

De gezondheidstoestand der bevolking was over het algemeen niet ongunstig.

De verhouding tusschen onze kolonie en de naburige republieken was steeds vriendschappelijk. Speciaal was dit het geval met de Republiek Venezuela.

Op 23 Februari 1921 zijn de akten van bekrachtiging van het verdrag tot herstel der diplomatieke betrekkingen tusschen Nederland en Venezuela uitgewisseld.

Niet alleen mocht ik bij mijn niet-officieel bezoek aan Venezuela op mijn reis naar de Bovenwindsche eilanden, reeds de ondubbelzinnige blijken ontvangen van de oprechtheid der jonge vriendschap, ook de uitkeering van de schadevergoeding voor de destijds opgebrachte barkjes, bewijst, dat de gevoelens van vriendschap, die de naburige groote Republiek ten onzen opzichte koestert, oprecht zijn en zich niet beperken tot woorden alleen.

Naar verbetering van het onderwijs, zoowel het openbare als het bijzondere, werd voortdurend gestreefd.

De opening der openbare leeszaal kan binnen zeer korten tijd worden verwacht.

Wat handel en scheepvaart betreft, vertoont het afgeloopen jaar niet slechts schaduwzijden.

De waarde van den invoer over het afgeloopen jaar bedroeg ± 19 millioen gulden of bijna 1 millioen meer dan in 1920, hetgeen voornamelijk te danken is aan den meerderen invoer van ruwe olie. Immers, de invoer van ruwe olie bedroeg *f* 7.344.000 of ruim 3 millioen gulden meer dan in 1920.

De invoer uit Nederland bleef vrij constant. Bij de uitvoercijfers doet zich eveneens de invloed van de olie gevoelen.

Bedroeg de geheele uitvoer in 1920 bijna 11 millioen gulden, in 1921 bedroeg ze *f* 13.296.000 of ongeveer 3 millioen gulden meer.

De uitvoer van ruwe olie en olieproducten bedroeg in 1921 bijna 5 millioen meer. De waarde van den uitvoer van alle artikelen, met uitzondering van olie, is dus evenals de waarde van invoer achteruitgegaan, hetgeen te wijten is aan de lage marktprijzen.

De uitvoer van stroohoeden verminderde sterk. Bedroeg deze in 1920 166.000 dozijn, in 1921 bedroeg ze 123.000 dozijn.

De doorvoer bedroeg eveneens 6770 ton minder dan in 1920.

De algemeene wereldmalaise was hiervan de oorzaak.

De havenbeweging nam echter gestadig toe, voornamelijk ook in verband met de ontwikkeling van Willemstad als petroleumhaven.

De Curaçaosche Petroleum Maatschappij breidde voortdurend haar werkzaamheden uit. De olie werd aangebracht met 8 tankschepen en 2 sleepbooten met lichters. Bedroeg de aanvoer van ruwe olie in het jaar 1918 21.000 ton, 1919 14.000 ton en in 1920 145.000 ton, in 1921 bedroeg ze 173.000 ton.

Voor het bunkeren van stoomschepen werd dit jaar 43.000 ton stookolie geleverd, terwijl het surplus ad 120.000 ton naar Europa en Centraal Amerika werd uitgevoerd.

De West India Oil Co. voerde 9000 ton olie voor het bedrijf in.

Het aantal ingekomen stoomschepen bedroeg over 1921 890 met een netto-inhoud van 2.352.3.. M3., tegen 580 in 1920 met een netto inhoud van 2.195.298 M3.

De Horn-stoomvaartlijn nam Curaçao in haar vasten dienst op en de eerste Duitsche boot met lading uit Hamburg arriveerde 20 December j.l. Ook de Hamburg—Amerika-lijn trof maatregelen om Curaçao voortaan geregeld aan te doen. Op 1 Jan. 1922 liep eindelijk een boot van die maatschappij de St. Annabaai binnen. Sedert mochten wij ons verheugen in het feit, dat de Cie. Générale Transatlantique een vasten dienst op Willemstad opende.

Een nieuwe Venezolaansche en Amerikaansche lijn staan op het punt onze haven geregeld aan te doen.

Wat de zeilvaart betreft, de malaise, het vorige jaar ontstaan, is niet verminderd. De schoeners hadden weinig vracht en veel te leiden van de concurrentie der stoomschepen, speciaal bij de vaart op Maracaibo met de stoomschepen.

De vuurtoren op de Noordwestpunt van Aruba werd in dit jaar in gebruik gesteld.

Het station voor draadlooze telegrafie te St. Martin hief het isolement van de Bovenwindsche eilanden op.

Ook de Phosphaat Maatschappij „Santa Barbara” bleef voortdurend werkzaam. Haar uitvoer bedroeg in 1921 60.878.720 K.G. tegen 61.440.000 K.G. in 1920. De maatschappij had te kampen met afzetgebied voor haar product, waar deze voornamelijk in Midden- en Noord-Europa te vinden is.

De toestand van den winkelhandel te Curaçao was in vele opzichten slecht. Immers, deze bestaat voornamelijk in verkoop aan vreemdelingen en deze konden door de crisis in de Zuid-Amerikaansche Staten, ondanks de hooge invoerrechten, aldaar goedkooper koopen dan in Curaçao, waar deze barrière niet bestaat.

De in 1921 naar Cuba geëmigreerde arbeiders werden door de suikercrisis aldaar broodeloos, zoodat vanwege het Gouvernement ingegrepen moest worden. De meesten kwamen hier in zeer slechten toestand aan. Zij hadden niets en kwamen vaak ziek aan. Gelukkig, dat een deel van hen werk kon vinden, hetzij bij de verschillende scheepvaartmaatschappijen, hetzij bij de Phosphaat-Maatschappij, hetzij bij de Curaçaosche Petroleum-Maatschappij.

De aanhoudende droogte van 1920 op de Benedenwindsche eilanden zette zich voort tot October 1921, zoodat de plannen van het bestuur tot opheffing van veeteelt niet ten uitvoer konden worden gebracht. De voortdurende regens sedert October 1921 brachten gelukkig verbetering, zoodat de arbeid, besteed aan de bebouwing der velden met maïs, bekroond werd met een goeden oogst.

De aloecultuur van Aruba had, evenzeer als de katoenteelt op de Bovenwindsche eilanden, sterk te lijden van de wereldcrisis. De verkoopprijzen van beide producten waren vaak van dien aard, dat de teelt niet rendeerde. Daarbij had de katoenteelt te lijden van de pinkbollworm. Verwacht mag worden dat de bestrijding daarvan, waarbij een gesloten seizoen wordt vastgesteld, succes zal hebben.

Een in de kolonie gevonden nieuw procédé van aloïnebereiding opent uitzicht op een betere toekomst voor de aloëcultuur.

De Eerste Sisal Cultuur Maatschappij kon in 1921 haar werkzaamheden door gebrek aan werkkapitaal niet hervatten, terwijl er niets geoogst is. Ook de Cultuur Maatschappij Nederlandsche Antillen te St. Eustatius was door geldgebrek genoodzaakt haar werkzaamheden geheel stop te zetten.

De afzet van zout liet nog te wenschen over. In 1921 werd te St. Martin ruim 7000 ton uitgevoerd, terwijl de uitvoer van zout in de kolonie 18.000 ton bedroeg.

Met het onderzoek naar de mogelijkheid om

Willemstad van eene drinkwaterleiding te voorzien, werd in 1921 een aanvang gemaakt.

Ik eindig, mijne heeren, met den wensch, dat onder Gods onmisbaren zegen het nieuwe zittingjaar vruchtbaar moge zijn voor het welzijn der kolonie.

Ik verklaar de vergadering van den Kolonialen Raad voor het zittingsjaar 1922—1923 geopend.

Politiek.

De *Democratische Partij* heeft een beginselprogram openbaar gemaakt, waarvan het hoofdstuk Indië aldus besluit:

Suriname en Curaçao: a. grootere zelfstandigheid van de regeering van Suriname; b. betere regeling van den aanvoer van werkkrachten in Suriname; c. verbetering van de communicatiemiddelen; d. betere recruteering van de ambtenaren.

Zouden de opstellers van dit program wel weten dat Suriname en Curaçao verschillende koloniën zijn? Indien wel, waarom geldt *a* dan ook niet voor Curaçao en wat is de bedoeling met *c* en *d* voor die kolonie?

Koloniale Raad.

De voorzitter, de heer Statius Muller, vertoeft nog steeds in de kolonie. Naar wij in de *Curaçaosche Courant* lezen, komt nu ook de heer Ed. S. Lansberg, de ondervoorzitter, naar Nederland.

Over de redenen, die tot ontslagneming van den heer Winkel leidden, lezen wij in de afscheidswoorden van den voorzitter:

„Het zwaar en onherstelbaar verlies door hem geleden in het overlijden van zijn geliefde dochter, zal wel niet vreemd zijn aan het genomen besluit om zich uit het publieke leven terug te trekken, dat wij dan ook behooren te eerbiedigen. Van harte hoop ik, dat als de tijd de geslagen wonde eenigszins zal hebben geheeld, de heer Winkel weder te vinden zal zijn, om zijne goede diensten aan het algemeen welzijn te wijden."

De voordracht van den Raad in deze vacature bevat de namen van de heeren: 1. H. Perrit Gentil, 2. J. M. J. van der Linden Schotborgh.

Uit den Verren Vreemde.

De N. C. O. beweging.

Wordt om Gandhi, na zijn veroordeeling tot gevangenisstraf, niet zooveel agitatie gaande gehouden als door velen verwacht was, geheel vergeten is hij toch niet, door zijn afzondering. Zoo werd den 23en Mei te Bombay een Gandhi-dag gehouden, waartoe eenige meetings georganiseerd waren.

Een vrouwen-meeting werd, onder presidium van Mrs. Naidu 's middags in de Marwadi Vidyalaya gehouden, waar de heer V. J. Patel de tekortkomingen uiteenzette van de door de mannen tot stand gebrachte wetten en de overtuiging uitsprak, dat de oplossing van het vraagstuk der menschelijke ellende alleen te vinden zal zijn door samenwerking van vrouw en man op voet van gelijkheid. In Britsch Indië staat de wetgeving nog geenszins op dit standpunt; Gandhi wil dit bereiken, deze vergadering staat aan zijn zijde, maar hij zit in de gevangenis. De spreker is zoo onder den indruk hiervan, dat eten noch drinken hem smaken. Hij riep de vrouwen op om elken dag enkele minuten te vinden, ten einde God om Gandhi's bevrijding te bidden en om elke maand 't inkomen van één dag op zijde te leggen om *swaraj* te steunen. (De vrouwen-beweging en de non-cooperation kunnen, dunkt ons, los van elkander beschouwd worden).

Terzelfder plaatse kwam 's avonds een meeting samen van het Girgaon Congress, de heer K. P. Khadilkan voerde den voorzittershamer. De voornaamste spreker was K. Natarajan, die wel op teekenen van depressie moest wijzen, maar in andere opzichten toch vermeerdering van belangstelling voor de zaak der Indiërs zag, zoo b.v. in de opdracht van Shastri, om zelfs in andere deelen van het Rijk voor het belang der Indiërs te gaan pleiten. Zoowel deze spr. als C. B. Trivedi, na hem, toonden genegenheid tot nauwere aansluiting bij de Liberal party, die als ver einddoel zoowat hetzelfde wil, al wil zij van non-coöperation niets weten. Bij deze meeting dus een kalmer toon.

Maar Queresji, de opvolger van Ghandi als redacteur van *Young India*, bleef opruiende artikelen schrijven, van dien aard, dat de regeering ook zijn in hechtenisneming heeft bevolen. Het centrale comité te Lucknow heeft beslist, dat de burgerlijke ongehoorzaamheid, welke door Ghandi tot stelsel verheven is, onvermijdelijk blijft in verband met de houding der regeering. 't Begin der actie is gesteld op 15 Augustus. Een commissie zal Indië bereizen om te onderzoeken in hoever van de massa-ongehoorzaamheid resultaten te verwachten zijn voor *swaraj.*

Naar 't zich laat aanzien, zal dit niet veel uitwerken, want de geestdrift voor de non-coöperation-beweging is, ook in den vorm van dienstweigering, overal zeer aan 't tanen. Nader wordt bericht, dat Queresji reeds is veroordeeld, en wel tot een jaar gevangenis en een boete van 500 roepijen.

Kwijtschelding van gevangenisstraf.

Het *Indian Jails Committee* nam het initiatief om de overweging uit te lokken, of de nog geldende straftijd van vele gevangenen niet zou kunnen worden verkort, zoowel uit een oogpunt van menschelijkheid, als om de daarmede te bereiken bezuiniging.

De regeering te Bombay droeg het onderzoek t. z. op aan een commissie, bestaande uit den Inspecteur-generaal der politie, den hoofdmagistraat en den Commissaris van politie. Zij adviseerde tot kwijtschelding van het resteerende der straf van velen, die tot minder dan 2 jr. veroordeeld waren. Voor hen die langer straf hadden te ondergaan, werden ook verminderingen aanbevolen, maar deze leidden niet tot onmiddellijke invrijheidstelling. In 't algemeen werd voorgesteld hen, die 2/3 van hun straftijd doorloopen hebben, voor in vrijheidstelling in aanmerking te brengen. De Bombay Released Prisoners Aid Society en het Leger des heils, waren bereid de eerste verzorging der in vrijheid te stellen gevangenen op zich te nemen. Zoo kregen als eerste resultaat 66 gevangenen te Bombay onverwacht hunne vrijheid terug.

Elders werd op gelijke wijze gehandeld, met het gevolg, dat uit de gevangenissen van: Bijapoer, Shikarpoer, Dhoelia, Almedabad, Soekkoer en Yeravda een totaal van ongeveer 700 opgeslotenen in vrijheid werd gesteld.

Zou hierin geen voorbeeld ter navolging liggen, voor Nederland en voor Indië; voor één keer, als edele beweging en als bezuiniging?

De Mount Everest-expeditie.

Bij de vorige vermelding der onder generaal Bruce staande expeditie, hebben wij ook gesproken van de bedenkingen, van deskundige zijde geopperd, tegen de mogelijkheid van het welslagen, voornamelijk berustend op de samenstelling der lucht in zoo hooge streken. Wij meenden daartegen te moeten inbrengen, dat dit bekende bezwaren zijn, zoodat de ondernemers er bij hunne zorgvuldige voorbereiding zeker rekening mede gehouden hebben. De sedert ingekomen hoogst interessante berichten bevestigen dit dan ook, hierdoor is nog wel niet het bereiken van 't eindpunt verzekerd, maar 't vertrouwen op den goeden uitslag wordt er toch door versterkt.

De expeditie is nu reeds hooger gekomen dan 't hoogste punt voorheen ooit door een mensch beklommen. 21 Mei werd 26800 voet bereikt, zonder gebruik te maken van de zuurstofapparaten. 't Record werd tot nu toe gehouden door den hertog van Abruzzen, die in 1909, ook in de Himalaya, 24583 voet bereikte. Waren het op 21 Mei de leden Mallory, Somerville en Norton, die 't nieuwe record vestigden, nu is, d.d. 16 Juni, bericht ontvangen van daaraan toegevoefde 400 voet, zoodat men tot 27200 voet gekomen was. Ditmaal waren de kapiteins Bruce en Finch de klimmers, zij hadden nu echter hun toevlucht tot 't gebruik van zuurstof-apparaten moeten nemen. Het weer was zeer slecht, het gevaar tot uitglijden vormde een ernstige bedreiging. Nu men onder deze omstandigheden toch heeft kunnen vorderen, blijft de moed er in. De ondervonden moeilijkheden voor deze 400 voet, kunnen echter ook de twijfelaars steunen, want het zijn slechts 400 van de 6000 die nog restten. Zal men onder die omstandigheden nog op tusschenpunten kunnen bivakkeeren? Wij herhalen: de ondernemers hebben geweten wat hen wachtte, waar zij geloof in 't welslagen behouden, laten wij dit niet varen.

Een niet alledaagsche huldiging.

De Portugeesche vliegeniers Cabral en Cutinho hebben de vlucht van Portugal naar Brazilië volbracht, niettegenstaande het geluk zich tegen hen scheen te keeren. Tot twee maal toe moesten zij van machine verwisselen, eenmaal sloeg hun vliegtuig stuk bij de landing, eenmaal kwam 't in zee terecht, meenen wij. Volhardend en geduldig bereikten zij ten slotte toch het doel. De eerste vlucht van Europa naar Zuid-Amerika is volbracht, een nieuwe luchtlijn over den Atlantischen oceaan is getrokken.

De helden hebben daarbij een landing gedaan op den eilandengroep van St. Pedro en St. Paulo, ongeveer halfweg gelegen tusschen de kust van Afrika en die van Brazilië, daar waar deze kusten elkander het meest naderen. De op zich zelf onbeduidende eilandjes zijn te vinden even

boven den evenaar op circa 30° W.L. v. Greenw., zij behooren staatkundig tot de republiek Brazilië.

Nu wil een gerucht, dat de regeering dezer republiek ze aan Portugal heeft geschonken, terwijl zij de namen der twee vliegeniers zouden krijgen. Een aardige vereering! eigenaardig echter ook, aangezien door de naamverleening alleen reeds een voldoende resultaat kon zijn verkregen, zonder land en bewoners van nationaliteit te doen verwisselen. 't Bericht wacht echter nog op bevestiging.

Wie de koloniën populair wil maken, late de koloniën dansen.

Wij knippen het volgende uit 't *Haagsche Post*-artikel: Het Hoogtepunt van den Parijschen Season. Exotische Balletten.

„Het publiek luisterde stil en aandachtig naar de muziek van het Cambodsja'sche ballet, dat eveneens in de Opera optrad, ja, beloonde het zelfs met applaus. Dit ballet was naar Parijs gekomen ter opluistering van het Koloniale Bal — het laatste en meest imposante Opera-bal in dit seizoen. Al de Fransche koloniën waren vertegenwoordigd door hun eigen inlandsche dansers, in hun oorspronkelijke dracht. Vooral de Oostersche costuums waren verrukkelijk. De geheele hall vormde een mengeling van de schitterendste kleuren. Spahis, goumiers, Algerijnsche en Marokkaansche tirailleurs namen de plaatsen in der gardes municipaux, en toen het défilé begon en de koloniale dansers in hun gouden zilver-getooide costuums in optocht tusschen het publiek doortrokken, leverde dit een schitterend effect op."

Wat onze Indische tentoonstelling in het Kurhaus op het gebied van dansen te genieten heeft gegeven, zal vermoedelijk niet behoeven onder te doen voor hetgeen de Groote Opera te Parijs heeft aangeboden. Was de omgeving hier eene andere dan in de Fransche wereldstad, het tentoonstellings-milieu behoeft toch zeker niet beschouwd te worden als daarbij minder passend.

Mededeelingen.

Van het Dagelijksch Bestuur der Vereeniging:

WERKKRACHTEN TEN BEHOEVE DER KOLONIËN.

Oost- en West-Indische werkgevers hier te lande worden uitgenoodigd om, wanneer in de vervulling van betrekkingen moet worden voorzien, hiervan mededeeling te doen aan het Informatiebureau der Vereeniging „Oost en West", Heulstraat 17, Den Haag.

Van het Informatie-Bureau:
(Heulstraat 17, Den Haag).

MINISTERIE VAN KOLONIËN.

De Minister van Koloniën brengt ter kennis van belanghebbenden, dat in 1922 voor eenige studenten in de artsenijbereidkunde aan de Nederlandsche universiteiten de gelegenheid bestaat om, onder genot van eene geldelijke tegemoetkoming van ƒ 5000 (vijf duizend gulden) en met geheele of gedeeltelijke vergoeding van collegegelden, te worden opgeleid tot militair apotheker bij het leger in Nederlandsch-Indië, overeenkomstig de regeling, vastgesteld bij beschikkingen van den Minister van Koloniën van 6 Mei 1918, 8ste afdeeling, no. 24 en van 2 Februari 1921, 8ste afdeeling, no. 95, waarvan kosteloos exemplaren bij het Departement van Koloniën (8ste afdeeling) zijn te verkrijgen.

Gegadigden zullen zich onder overlegging van de gevorderde bescheiden vóór 1 Augustus 1922 bij gezegeld verzoekschrift hebben te wenden tot het Departement van Koloniën.

VOOR DEN INDISCHEN DIENST ZIJN BESTEMD:

Mej. Dr. A. G. Vorstman, Jordenstraat 51, Haarlem, als leerares bij het middelbaar onderwijs;

Mr. Chr. A. de Vries, Kruisstraat 17, Heerlen; mr. A. Veenhuijzen, Regentesselaan 59, Den Haag, beiden als rechterlijk ambtenaar;

Dr. P. H. W. F. Tellegen, Parkstraat 67a, Den Haag, Dr. C. J. Bennink Bolt, Prinsengracht 293, Amsterdam, beiden als bureaujurist.

UITZENDING VOOR DEN NEDERLANDSCH-INDISCHEN STAATSDIENST.

Voor de na te noemen betrekkingen bij 's lands dienst in Nederlandsch Oost-Indië, waarin moet worden voorzien door uitzending vanwege het Departement van Koloniën, bestaat thans gelegenheid tot mededinging:

Ambtenaar bij de rechterlijke macht (Doctorandi in het Nederlandsch recht of in de Nederlandsche rechtswetenschap, die geslaagd zijn in het examen bedoeld bij art. 141, 2de lid, der Hooger-onderwijswet).

Ambtenaar bij den bureaudienst (Doctorandi in het Nederlandsch recht of in de Nederlandsche rechtswetenschap).

Leeraren in de Nederlandsche taal.
Leeraren in de wis- en natuurkunde,
Leeraren in het teekenen (akte *Me* en *Mg*),
Leeraren in de geschiedenis,
Leeraren in de aardrijkskunde,
Leeraren in de plant- en dierkunde,
Leeraren in de Duitsche taal,
Leeraren in de Fransche taal, allen volledig bevoegd.
Civiel-ingenieur bij het techn. onderwijs.
Onderwijzer(es) bij het openbaar lager onderwijs.
Onderwijzer met de hoofdakte en lagere akte wiskunde voor het meer uitgebreid lager onderwijs.
Onderwijzer bij het landbouwonderwijs.
Twee directrices bij de militaire hospitalen.
Verpleegster 1ste klasse bij het krankzinnigenwezen.
Verpleegster 1ste klasse voor de militaire hospitalen.
Verpleger 1ste klasse voor de militaire hospitalen.
Verpleegster 1ste klasse voor de operatiezaal.
Opzichter voor den waterstaat en de burgerlijke openbare werken (gediplomeerden).
Opzichter voor de landsgebouwen (gediplomeerden).
Bij den dienst der Staatsspoorwegen:
Opzichter werkplaats voor afd. locomotiefstelplaats en af... rij- en voertuigbouw en afd. instrumentmakerij.
Bij den dienst der Staatsspoorwegen (in tijdelijken dienst):
Technicus voor electro-zwakstroom.
Gouvernements-accountant in vasten dienst.

Zij, die voor uitzending tot een dezer betrekkingen in Ne-derlandsch Oost-Indië in aanmerking wenschen te kom... kunnen zich tot het verkrijgen van inlichtingen wenden t... de 9de Afdeeling, onderafdeeling B, van het Ministerie v... Koloniën.

Mutaties van 14 tot 21 Juni 1922.

Nieuwe Leden.

W. C. van den Vrijhoef, Gep. Majoor N.-I. L., Solo, ƒ5.
Th. H. Dengah, Inl. Landbouwleeraar, Tondano, ƒ5.
G. A. A. van den Wijngaard, Predikant, Ambon, ƒ5.
Ch. Monod de Froideville, Controleur B. B., Moearaboe... (Djambi), ƒ5.
H. A. Gunsch, 1ste Machinist s.f. „Wonosari", Solo.
H. H. Schomaker, wd. Leeraar Kon. Wilh. School, Utrech... Parkstraat 43, ƒ6.
J. van Gessel, Onderw. N.-I., Goes, Piccardstraat 6, ƒ5.

Nieuwe Begunstiger.

Mevr. H. de Bats, te Apeldoorn, Burglaan, ƒ1.

Contributieverhooging.

Mevr. M. Slors, Apeldoorn, „Huize Schoonbroek", va... ƒ2.50 op ƒ5.

Afschrijven.

E. M. Kruikemeier, Deventer, Brinkgreversweg 150.
J. A. Rotteveel, Deventer, Groote Overstraat 16.
W. Vetter, Deventer, Pikeursbaan 2.
Firma Glerum & Co., Amsterdam, Keizersgracht 704.
Mr. J. A. H. Coops, Den Haag, Eschdoornstraat 184.
A. Gravendijk, Kapitein Inf., Den Haag, Lijsterbesstr. 1...
A. Kaptijn, Chef Constr. Werkplaats „Volharding" Soerabaija.
Mr. A. A. Galestin, Advocaat en Procureur, Weltevrede... Kebon Sirih 44.
D. C. Dinger, Majoor der Cavalerie, Salatiga.
J. C. Biekart, Adm. Ondern. „Soekaboemi", Bojolali.
F. de Boer, Tandjong-Priok, p.a. Stoomvaart-Mij. „Nede... land".
H. W. Dubbeldam, Ambt. B. B., Residentie Lampongsch... Districten.
C. C. J. Maassen, Controleur B. B., Pemalang.
H. H. A. Schulze, Kap. Inf., Weltevreden, 20ste Bat. In...
P. J. Seelig, Particulier, Bandoeng, Bragaweg 19.
P. E. Keuchenius, Kisaran, Sumatra's Oostkust.

Adresveranderingen.

Joh. H. van Weelde, Bussum, van: Zwarte weg 45, naar: Zwarte weg 41.
F. K. Scherius, van: Hotel Seebad, Schliersee, naar: Ho-tel zum Falkenstein te Herrenalb, Schwarzwald.
Mr. Th. B. Pleyte, van: Den Taag, Nassauplein 29, naar: Nederlandsch gezantschap te Rio de Janeiro, p. a. Dep. Buitenlandsche Zaken te 's-Gravenhage.
W. van Hartingsveldt, Employé N. V. „Electrostoom"... van: Raamsdonkveer, Julianalaan 6, naar: Den Haa... Klimopstraat 156, ƒ5.
B. L. Stibbe, Deventer, van: Manegestraat 20 naar: G... Overstraat 48.
H. M. Wolf, Deventer, van: Polsstraat 31 naar: Ker... straat.
O. H. Wolff van der Sluis, Deventer, van: Lange Bis-schopstraat 24 naar: Kl. Overstraat 34.
H. P. Baudoin, Hoofdkantoorchef P. T. T., van: Den Haag, Groot Hertoginnelaan 92, naar: Weltevreden, Hoofdbure... Post en Telegrafie.
D. van Reijendam, Ambt. Telefoondienst, van: Solo, hot... Döhne, naar: Weltevreden, Hoofdbureau Telefoondienst.
J. H. Huber, Chef Firma Ruhaak & Co, van: Soeraba... naar: Den Haag, Korte Vijverberg 4, ƒ5.
A. du Bois, Architect B. O. W., van: Weltevreden, Dep. B. O. W., naar: Djokja, Hospitaalweg.
Mevr. J. C. H. Binnendijk geb. Le Sueur, Den Haag, van: Sweelinckstraat 194 naar: Goudenregenstraat 48.
A. J. Brandt, van: Amsterdam, Keizersgracht 704, naar: Driebergen, „Rose Villa", ƒ5.
J. A. Liems, W.-I. Ambtenaar, van: Apeldoorn, Oranje-laan 9, naar: Den Haag, Copernicusstraat 196, ƒ5.
Th. Hondius van Herwerden, van: Amsterdam, Vossius-straat 14, naar: Hubertushaus te Oberstdorf (Z.-Beieren).
C. R. Bakhuizen van den Brink, van: Rijswijk, Laan Hof-rust 3, naar: Aken, Palast-Hotel der Quellenborn (tijdel... adres).
S. Meijer, Amsterdam, van: Amsteldijk 22 naar: Oranje Nassaulaan 42.
D. ter Laan, Administrateur Dep. v. O. en E., van: Wies-baden, Arndtstrasse 1, naar: Weltevreden, Kramatlaan 1...
Mr. H. Radier, Oud-Raadsheer Hoog Gerechtshof N.-I., van: Bandoeng naar: Den Haag, Sweelinckstraat 196, p/a Ir. H. H. Radier, ƒ5.
H. J. L. Beck, Houtvester, Malang, van: Wilhelmina-straat 12 naar: Voorkampementstraat 7.
R. G. M. Soeprodjo, Inl. Officier v. Justitie, van: Koedoes naar: Ngawi.
G. Fiesing, 1ste Machinist s.f. Tjokro Toeloeng, van: Halte Delanggoe naar: Den Haag, Javastraat 12, ƒ5.
H. M. W. Verboom, Onderwijzer, van: Weltevreden, Dep. van O. en E., naar: Koeta-Radja, Atjeh-hotel.
P. Maas, van: Breda, Nassausingel 25, naar: Middelburg, Kousteensche Dijk P. 5.

Vereeniging „OOST en WEST".

HOOFDBESTUUR: Heulstraat 17, 's-GRAVENHAGE.

STUDIE-COMMISSIE. Jongelieden. Ouders of Voogden van alle landaarden in Oost- en West-Indië, die **gratis hulp** wenschen voor het zoeken van kamers of kosthuizen, voor afhalen van boord, voor toezicht op de studie, voor beheer van gelden, enz. ten behoeve van hun kinderen of pupillen, kunnen zich — onder opgave van de noodige gegevens — wenden tot het Bureau der Gedelegeerden der Studie-Commissie. Adres: Prins Mauritsplein 23, Den Haag.

INFORMATIE-BUREAU ten behoeve van personen, die een werkkring zoeken in Nederl. Oost- of West-Indië of daartoe hunne kinderen of pupillen willen opleiden, ook voorlichting verstrekkende op elk gebied aan personen van Indië komende of aanraking met Indië zoekende. Men wende zich tot den Secretaris, Heulstraat 17, 's-Gravenhage, Telef. H. 4519, Bureau-uren 10—12 v.m. en 2.30—4 n.m. Schriftelijke verzoeken om inlichtingen zonder bijvoeging van porto voor de beantwoording worden als regel buiten beschouwing gelaten.

TEHUIS VOOR INDISCHE STUDENTEN, Prins Mauritsplein 23, Den Haag. Gelegenheid voor Studeerenden van alle landaarden uit Oost- en West-Indië tot logeeren, koffiedrinken en dineeren; logeeren f 1.50, noenmaal f 0.75 en diner f 1.—. Aanvragen te richten aan den heer J. C. HIETINK, Directeur.

TEHUIS VOOR NEDERLANDSCH-INDISCHE BEDIENDEN, „Persinggahan", van Boetselaerlaan 2, 's-Gravenhage, waar Nederlandsch-Indiërs een tijdelijk onderkomen en hulp en raad kunnen vinden. Indische bedienden, die met een familie naar Indië willen terugkeeren, een dienst zoeken of van dienstbetrekking willen veranderen, wenden zich tot den Directeur, den Heer F. DE MUNNIK, Telef. Scheveningen No. 248.

*** Bij het INFORMATIE-BUREAU van de Vereeniging „Oost en West", Heulstraat 17 en de Firma MARTINUS NIJHOFF, Lange Voorhout 9, Den Haag, zijn de navolgende werkjes verkrijgbaar:

a. 1. **Een boekje over onze Oost voor hen, die er niet geweest zijn.** (Tweede druk).
Prijs: **f 0.50** per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.

2. Onze Oost. II. **Iets over den Inlander en zijn Zieleleven,** door T. J. BEZEMER.
Prijs: **f 0.05** per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.

b. Onze West Tweede druk bestaande uit:
1. **De Kolonie Suriname,** door FRED. OUDSCHANS DENTZ;
2. **De Kolonie Curaçao,** door Mr. B. DE GAAY FORTMAN.
Prijs: **f 0.50** en f 0.06 frankeerkosten.

c. Staats- en particuliere betrekkingen in onze Overzeesche Bezittingen: Werkkring en Vooruitzichten.

No. I. **De Bestuursambtenaren in Nederl.-Indië.** (2de, geheel omgewerkte druk met 8 foto's.)
Prijs: **f 0.75** per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.

No. II. **De Geëmployeerde bij de Javasuiker-Industrie.** (2de verbeterde druk).
Prijs: **f 0.25** per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.

No. III. **De Rechterlijke Ambtenaar in Nederlandsch-Indië.** (2de verbeterde druk).
Prijs: **f 0.50** per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.

No. IV. **De Ingenieur in Nederlandsch-Indië.** (2de verbeterde druk).
Prijs: **f 0.75** per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.

No. V. **De Ambtenaar bij het Boschwezen in Nederlandsch-Indië.**
Prijs: **f 0.20** per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.

No. VII. **De Vooruitzichten van den Nederlandschen Arts in Nederlandsch-Indië.**
Prijs: **f 0.25** per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.

No. VIII. **De Ambtenaar bij den dienst der in- en uitvoerrechten en accijnzen in N.-Indië.**
Prijs: **f 0.20** per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.

No. IX. **De Ambtenaar bij de Gouvernements-Marine in Nederl.-Indië.** (2de verb. druk.)
Prijs: **f 0.20** per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.

No. X. **De Ambtenaar bij den Post-, Telegraaf- en Telefoondienst in Nederl.-Indië.**
Prijs: **f 0.25** per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.

No. XI. **De Geëmpl. bij de Rubber-(caoutch.) cultuur en bij eenige Bergcultures in N-Indië.**
Prijs: **f 0.40** per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.

d. **Emancipatie-Toespraak** door TH. A. C. COMVALIUS. Prijs: 1 ex. f 0.25, porto f 0.04.

e. **„Ontwaakt".** Ter nagedachtenis aan CORN. W. BLIJD, door TH. A. C. COMVALIUS te Paramaribo.
Prijs: **f 1.50.**

N.B. Beleefd verzoek bij bestelling het kostende vooraf per postwissel toe te zenden aan het INFORMATIE-BUREAU, Heulstraat 17, 's-Gravenhage.

☞ **Bovenstaande werkjes zijn ook verkrijgbaar bij den Hoofdvertegenwoordiger der Vereeniging in Ned.-Indië, den Heer Mr. K. FAUSER, Solo, residentie Soerakarta, Java.**

Afdeeling 'S-GRAVENHAGE.

Aan het Bureau **Laan van Meerdervoort 187,** zijn van **10—12** en van **2—4** uur (uitgezonderd Zaterdagsmiddags) inlichtingen te bekomen omtrent de volgende personen die werk zoeken voor:

- Muziek- en Zanglessen.
- Teeken- en Schilderlessen.
- Lessen in Moderne Talen.
- Fransche-, Duitsche-, Engelsche- en Italiaansche Conversatielessen.
- Opleiding admissie examen H.B.S. en Gymnasium.
- Schrijf-, Type- en Vertaalwerk.
- Lessen in Machineschrijven en Stenografie.
- Dame als Hoofd — of Hulp in de huishouding.
- Kinderjuffrouw in Indië.
- Indische Massage en Manicure, uitsluitend voor Dames en Kinderen.
- Zweedsche gymnastiek, Heilgymnastiek, enz., uitsluitend voor Dames en Kinderen.

Deze inlichtigen zijn ook te verkrijgen op schriftelijke aanvraag.

Aan bovengenoemd adres zijn ook inlichtingen te bekomen omtrent Families, die zich belasten met de Opvoeding van kinderen, omtrent Hotels, Pensions, Inrichting, Medische Hulp, Onderwijs, enz.